

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/AROM/22</i>	Názov predmetu: <i>Antropológia Rómov</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>Prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (40%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (30%) a absolvovanie vedomostného testu (30%). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktívnej účasti na prednáškach, seminárnej práce a hodnotenia vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie charakterizovať základné východiská fyzickej antropológie. Rozumie rozdielu medzi súčasnou fyzickou antropológiou a eugenikou. Pozná fyzicko-antropologické špecifiká a zdravotnú situáciu Rómov na Slovensku.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný analyzovať a kriticky zhodnotiť odborné štúdie týkajúce sa zdravia a fyzicko-antropologických špecifik Rómov. Je schopný identifikovať a charakterizovať dôležité oblasti výskumu a témy prítomné v medicínskom, biometrickom a genetickom výskume Rómov na Slovensku. Študent vie aplikovať poznatky z fyzickej antropológie pri sledovaní súčasných debát o zdravotnom stave a demografii Rómov.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent získa citlivosť na výroky o fyzických predispozíciách a charakteristikách Rómov. Je schopný lepšie odlíšiť rasistické výroky od výsledkov súčasného genetického a biometrického výskumu. Študent dokáže prezentovať vlastnú seminárnu prácu, odborne zdôvodniť svoje závery pre žiakov, laikov i odbornú verejnosť.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Úvod do fyzickej antropológie

Rómovia ako objekt výskumu fyzickej antropológie

Fyzická antropológia vz. eugenika

Rómsky holokaust

Špecifiká fyzicko-antropologických charakteristík Rómov

Zdravie a zdravotná situácia Rómov na Slovensku – vládne a inštitucionálne prístupy v minulosti a súčasnosti

Zdravotná situácia Rómov ako výsledok sociálnej situácie vz. genetické predispozície

Špecifické a raritné ochorenia Rómov

Biometrický a genetický výskum Rómov – inštitúcie, osobnosti, práce, výsledky

Odporúčaná literatúra:

AUGUSTÍNÍ ab Hortis, S., 1995. Cigáni v Uhorsku 1775-76. Bratislava: Štúdio -dd-.

BERNASOVSKÁ, J., BERNASOVSKÝ, I., a PAČIN, J., 1998. Anthropometric Studies of Romany (Gypsy) Newborns in East Slovakia Delivered Within 1991-1992. In: Journal of Human Ecology. r. 9, č. 2, s. 131-135.

BERNASOVSKÝ, I., a J. BERNASOVSKÁ, 1997 Anthropology of Romanies (Gypsies). Brno: Nauma.

BOROŇOVÁ, I., BERNASOVSKÝ, I., a J. BERNASOVSKÁ, 2005a: Down syndrome in Romany and non-Romany population of the Prešov region (Slovakia) in 1991-2003. In: Slov. Antropol., r. 8, č. 2, s. 32-36.

BOROŇOVÁ, I., BERNASOVSKÝ, I., a J. BERNASOVSKÁ, 2005b. Detekcia Downovho syndrómu v rómskej a nerómskej populácii spádovej oblasti Prešov za obdobie rokov 1991-2003. Zborník referátov z medzinárodnej vedeckej konferencie 4. Biologické dni, Nitra, s. 85-86.

HAJIOFF, S., a M. McKEE, 2000. The health of the Roma people: a review of the published literature. In: Epidemiol Community Health, 54, s. 864-869.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. Cigáni na Slovensku. Bratislava: SAV.

ROMOVÉ v České republice (1945-1998). 1999. Praha: Socioklub.

LUŽICA, R., 2004. Kapitoly z rómskej kultúry. Trnava: SAP - Slovak Academic Press.

SOUKUPOVÁ, B., at all. 2011. Úvod do antropológie etnických menšín. Praha: Fakulta humanitních studií.

VARGA, I., NEŠČÁKOVÁ, E., DROBNÁ, H., BAUER, F., POSPÍŠILOVÁ, V., a THURZO, M., 2004. Antropometrická charakteristika donosených fyziologických rómskych novorodencov z juhozápadného Slovenska. In: Slovenská antropológia. Bulletin Slovenskej antropologickej spoločnosti pri SAV. r. 7, č. 2, s. 65-68.

VAŠEČKA, M. (Ed.), 2002. Čačipen pal o Roma: Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DRVCDR89/22</i>	Názov predmetu: <i>Dejiny Rómov v Československu do roku 1989</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (30%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, a domáca príprava (70%) spočívajúca v načítaní povinných textov a vypracovaní konspektu ako podkladu pre aktívne zapojenie do diskusie na prednáškach. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent má nadobudnuté základné vedomosti o dejinách Rómov na území Českej a Slovenskej republiky od príchodu Rómov do Európy až do roku 1989 na oboch sledovaných územiach. Vie vysvetliť problematiku jednostrannosti prameňov v rómskych dejinách. Vie charakterizovať dôležité udalosti a procesy ako bolo postupné migrovanie, prenasledovanie, usadzovanie, diskriminácia, pokusy o násilnú asimiláciu v dejinách Rómov. Pozná a vie charakterizovať prístupy štátu k Rómom v jednotlivých obdobiach.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aktívnym spôsobom získavať nové informácie týkajúce sa dejín Rómov a vie ich integrovať a využívať v pedagogickej príprave. Vie argumentovať ako jednotlivé prístupy k Rómom dodnes ovplyvňujú túto menšinu. Vie spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k historickej problematike.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent dokáže primerane komunikovať poznatky z rómskych dejín; dokáže viesť kultivovanú diskusiu nad zásadnými otázkami spoluzitia majority a rómskej menšiny v minulosti; dokáže tolerovať odlišný názor, dokáže sa vyjadriť pred skupinou a obhájiť si svoj názor. Vie samostatne pracovať s odbornou historickou literatúrou.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Úvod do problematiky (historiografia, metodológia, pramene, prístupy)

Indická pravlasť a migrácia Rómov do Európy so zvláštnym zameraním na územie dnešnej Českej a Slovenskej republiky

Putovanie Rómov po Európe a postupné prenasledovanie Rómov na území Čiech a Moravy

Postupné usadzovanie Rómov na území Slovenska a Moravy

Štátne asimilačné politiky a diskriminácia v období osvietenectva, dielo Samuela Augustíni ab Hortis

Rómovia na Slovensku na konci 19. storočia podľa súpisu Rómov podľa 1893

Medzivojnová Československá republika a Rómovia

Rómsky holokaust v Protektoráte Čechy a Morava

Rómsky holokaust na území Slovenska

Rómovia v socialistickom Československu – prístup štátu

Angažovanosť Rómov v socialistickom Československu a Zväz Cigánov-Rómov

Odporúčaná literatúra:

AUGUSTINI ab Hortis, S., 1995. *Cigáni v Uhorsku 1775 / Zigeuner in Ungarn 1775*. Bratislava: Štúdio -d-.

BALOUN, P., 2018. Československá civilizační mise: asimilační praktiky vůči „cikánským“ dětem v letech 1918-1942. In: *Dějiny – teorie – kritika*, roč. 15, č. 2, s. 175-202.

BALOUN, P., a J. MRŇKA, 2020. „Tábory pro darebáky, povaleče a cikány“: Příspěvek k výzkumu politiky a praxe kriminalizace "práce se štítícího" obyvatelstva za druhé republiky a protektorátu (1938-1942). In: *Dějiny - teorie – kritika*. Roč. 17, č. 2, s. 191-221.

DANIEL, B., 1994. *Dějiny Romů*. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého.

DŽAMBAZOVIČ, R., 2001. Rómovia v Uhorsku koncom 19. storočia: Výsledky súpisu Rómov z roku 1893. In: *Sociológia* 33, č. 5, s. 491-506.

FACTSHEETS on Roma History. Project Education of Roma Children in Europe. Council of Europe. Dostupné na <https://www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/roma-history-factsheets>.

FOTTA, M., a I. VAGAČOVÁ, 2006. *Rómovia a druhá svetová vojna: Čítanka*. Bratislava: Nadácia Milana Šimečku.

HANZAL, J., 2004. *Cikáni na Moravě v 15. až 18. století: Dějiny etnika na okraji společnosti*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny.

HIML, P., 2007. *Zrození vagabunda: Neusedlí lidé v Čechách 17. a 18. století*. Praha: Argo.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku: Historicko-etnografický náčrt*. Bratislava : Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

HORVÁTHOVÁ, J. a kol., 2021. ...to jsou těžké vzpomínky: Vzpomínky Romů a Sintů na život před válkou a v protektorátu. I. sv. Brno: Větrné mlýny.

HORVÁTHOVÁ-HOLOMKOVÁ, J., 1994. Možnosti integrace na příkladu moravských Romů. In: *Romano džaniben* č. 1.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 2005. *Po Židoch Cigáni: Svědectví Romů ze Slovenska 1939-1945*. Praha: Triáda.

JUROVÁ, A., 1993. *Vývoj rómskej problematiky na Slovensku po roku 1945*. Bratislava, Goldpress publishers.

LACKOVÁ, E., 2010. *Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou*. Praha: Triáda.

LHOTKA P., 2009. Svaz Cikánů-Romů 1969-1973. In: *Svaz Cikánů Romů (1969-1973) - doprovodná publikace k výstavě Svaz Cikánů-Romů 1969-1973 Muzea romské kultury*. Brno: Muzeum romské kultury, s. 5-23.

MANN, A., B., 2000. *Rómsky dejepis*. Bratislava: Kalligram.

NEČAS, C., 2005. *Romové na Moravě a ve Slezsku (1740-1945)*. Brno: Matice moravská.

NEČAS, C., 1999. *Holocaust českých Romů*. Praha: Prostor.

NEČAS, C., 1994. *Českoslovenští Romové v letech 1938-1945*. Brno: Masarykova univerzita.

NEČAS, C., 1993. *Romové v České republice včera a dnes*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého.

PAVELČÍKOVÁ, N., 2004. *Romové v českých zemích v letech 1945-1989*. Praha : Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR.

ROMOVÉ v České republice 1945-1998. 1999. Praha: Socioklub.

SADÍLKOVÁ, H., SLÁČKA, D., a ZÁVODSKÁ, M., 2018. *Aby bylo s námi počítáno: Spoločensko-politická angažovanosť Romů a snahy o založení romské organizace v poválečném Československu*. Brno: Muzeum romské kultury.

SPURNÝ, M., 2011. *Nejsou jako my: Česká společnost a menšiny v pohraničí (1945-1960)*. Praha: Antikomplex.

TESAŘ, J., 2016. *Česká cikánská rapsodie. I-III. Sv. Praha: Triáda*.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, český

Poznámky: *povinný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DRVCP89/22</i>	Názov predmetu: <i>Dejiny Rómov v Čechách a na Slovensku po roku 1989</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (30%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, a domáca príprava (70%) spočívajúca v načítaní povinných textov a vypracovaní konspektu ako podkladu pre aktívne zapojenie do diskusie na prednáškach. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent má nadobudnuté základné vedomosti o dejinách Rómov na území Československa a Slovenskej republiky po roku 1989. Je schopný identifikovať dôležité témy a procesy v najnovších dejinách Rómov a v súčasnosti. Je schopný charakterizovať etnoemancipačné hnutie v rómskej komunite ako aj vývoj jej politickej reprezentácie. Je schopný charakterizovať prístupy štátu k Rómom v jednotlivých oblastiach ako je zamestnanosť, bývanie, vzdelávanie či zdravie.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať získané poznatky pri sledovaní správ týkajúcich sa Rómov na Slovensku. Dokáže analyzovať a hodnotiť súčasné diskusie v a o rómskej komunite. Vie argumentovať ako jednotlivé prístupy dodnes ovplyvňujú túto menšinu ako aj jej obraz navonok voči majorite. Je schopný spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k problematike Rómov za posledných 30 rokov.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie samostatne pracovať s odbornou literatúrou o rómskej minorite. Dokáže primerane komunikovať poznatky z najnovších rómskych dejín a porovnávať súčasnú situáciu Rómov s inými skupinami obyvateľov. Vie zodpovedne a erudovane argumentovať vlastné</i>	

odborné názory na otázky spolužitia rómskej menšiny s majoritou. Je samostatný a autonómny pri vytváraní a kultivovaní vlastných názorov na súčasné postavenie rómskej menšiny na Slovensku.

Stručná osnova predmetu:

Úvod do problematiky (historiografia, metodológia, pramene, prístupy)

Postavenie Rómov v spoločnosti po roku 1989, uznanie Rómov ako národnostnej menšiny, vznik rómskych občianskych združení a inštitúcií – ich činnosť.

Prístupy štátu k rómskej národnostnej menšine, vznik, postavenie a činnosť Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

Politická reprezentácia Rómov na rôznych úrovniach

Najvýznamnejší predstavitelia Rómov po roku 1989

Sociálna exklúzia Rómov, ekonomická a hospodárske situácia v rómskych komunitách, migrácia Rómov

Anticiganizmus a rôzne prejavy diskriminácie Rómov

Segregácia a inklúzia vo vzdelávaní Rómov

Zdravie a bývanie Rómov

Odporúčaná literatúra:

BENČ, V., HRUSTIČ, T., KARDOS, T., a MUŠINKA, A., (eds.), 2013. Teoretické a praktické otázky politickej participácie Rómov na lokálnej úrovni. Prešov: Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku.

DRÁĽ, P., 2009. Lenivosť ako „esencia“ rómskej etnickej identity: kritická analýza diskurzu slovenskej sociálnej politiky. In: Dráľ, P., a A. Findor (eds.), Ako skúmať národ: deväť štúdií o etnicite a nacionalizme. Brno: Tribun EU, s. 189-224.

HOJSÍK, M., 2010. Rómovia a my: kam priaznivé zmeny nedorazili. In: Bútora, M., Kollár, M., Mesežnikov, G., a Z. Bútorová (eds.), Kde sme? Mentálne mapy Slovenska. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, Kalligram, s. 225-240.

HUTTOVÁ, J., GYARFÁŠOVÁ, O., a SEKULOVÁ, M., 2012. Segregácia alebo inklúzia Rómov vo vzdelávaní: Voľba pre školy? Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation.

JUROVÁ, A., 1999. Pokus o pohľad na niektoré problémy vývoja Rómov na Slovensku v 90. rokoch. In: Človek a spoločnosť roč. 2, č. 3.

KOTVANOVÁ, A., SZÉP, A., a ŠEBESTA, M., 2003. Vládna politika a Rómovia 1948-2002. Slovenský inštitút medzinárodných štúdií.

LAJČÁKOVÁ, J., RAFAEL, V., ZÁLEŠÁK, M., MIŠKOLCI, J., a PETRASOVÁ, A., 2017. Školy proti segregácii: Metodická príručka na prevenciu a odstraňovanie segregácie rómskych žiakov. Bratislava: Oz eduRoma – Roma Education Project.

LENCZOVÁ, M. a kol., 2002. Slovensko: Projekty pre Rómov 1993-2000: Zistenia, odporúčania a príklady. Bratislava.

MANN, A., B., 1994. Rómovia a voľby 1992. In: Romano džaniben, č. 1-2, s. 19-24.

MAREC, S., a PRUŠOVÁ, V., 2021. Roky bezprávia: Neuveriteľný príbeh razie v Moldave. Bratislava: N Press, s. r. o.

MOJŽIŠOVÁ, K., 2020. Rómovia 30 rokov po ... Košice: Rozhlas a televízia Slovenska.

PODOLINSKÁ, T., a HRUSTIČ, T., (ed.), 2015. Čierne-biele svety: Rómovia v majoritnej spoločnosti na Slovensku. Bratislava: VEDA.

RADIČOVÁ, I., 2001. Hic sunt Romales. Bratislava.

RAFAEL, V. (ed.), 2020. *Rómovia 30 rokov po revolúcii: Úvahy a reflexie na ceste za slobodou*. Bratislava: eduRoma.

ROMOVÉ v Českej republike 1945-1998. 1999. Praha: Socioklub.

SLOVENSKO 1996-2010: Súhrnná správa o stave spoločnosti. Bratislava: IVO, 2011.

SPRÁVA o životných podmienkach rómskych domácností na Slovensku 2010. Bratislava: Regionálne centrum Rozvojového programu OSN pre Európu a Spoločenstvo nezávislých štátov v Bratislave, 2012.

ŠČUKA, E., 2019. *Cikánský baron jsem já*. Praha: Knihovna Václava Havla.

VAŠEČKA, M., JURÁSKOVÁ, M., KRIGLEROVÁ, E., PULIŠ, P., a RYBOVÁ, E., 2002. *Rómske hlasy: Rómovia a ich politická participácia v transformačnom období*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky.

VAŠEČKA, M., 2003. *Čačipen pal o Roma: Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: IVO.

DOKUMENTY, ČLÁNKY, PRÍSPEVKY Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity a neziskových mimovládnych organizácií IVO, Nadácia M. Šimečku, NDI, OSF, CVEK, Ľudia a demokracia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, český

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DRVE/22</i>	Názov predmetu: <i>Dejiny Rómov v Európe</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška</i> • <i>1/0 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (30%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, a domáca príprava (70%) spočívajúca v načítaní povinných textov a vypracovaní konspektu ako podkladu pre aktívne zapojenie do diskusie na prednáškach. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent má nadobudnuté základné vedomosti o Indii – pravlasti Rómov a príchode Rómov do Európy. Študent sa dokáže orientovať v dejinách Rómov v jednotlivých regiónoch Európy ako aj v medzinárodnom rómskom hnutí v 20. storočí. Vie identifikovať dôležité udalosti a procesy ako boli zásadné vlny migrácie, represívnych a asimilačných opatrení v dejinách Rómov v rôznych európskych štátoch. Vie charakterizovať najťažšie obdobia v histórii Rómov ako bolo otroctvo v kniežatstvách Valašska a Moldavska či genocída počas druhej svetovej vojny.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie vecne a odborne argumentovať ako jednotlivé prístupy k Rómom dodnes ovplyvňujú túto najväčšiu európsku menšinu. Dokáže analyticky porovnať dopady a rôznorodosť prístupov voči Rómom v jednotlivých regiónoch Európy. Vie spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k historickej problematike.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie kriticky zhodnotiť a synteticky spracovať odbornú i popularizačnú literatúru týkajúcu dejín Rómov a postavenia rómskej menšiny na európskej úrovni. Študent si je vedomý morálnych postojov, ktoré sú spojené s anticiganizmom, prenasledovaním,</i>	

marginalizáciou a diskrimináciou Rómov v minulosti i súčasnosti. Je samostatný a autonómny pri vytváraní a kultivovaní vlastných názorov na historickú situáciu rómskych skupín v Európe. Je sústredený na rozvoj empatie k rozmanitosti a vedomú prácu s vlastnými postojmi voči odlišnosti. Vie zodpovedne a erudovane argumentovať vlastné odborné názory na otázky spolužitia rómskej menšiny s majoritou.

Stručná osnova predmetu:

Úvod do problematiky (možnosti klasifikácie rómskych skupín, možnosti prístupov k téme dejín Rómov, migrácia Rómov)

India, pravlasť Rómov a príchod Rómov do Európy

Rómovia v Byzancii a migrácia na Balkáne

Rómovia v Osmanskej ríši

Rómovia vo Valašsku a Moldavsku (do 19. st.)

Rómovia v Ruskej ríši

Príchod Rómov do západnej Európy a premeny prístupu k Rómom

Veľký protirómsky záťah v Španielsku ako príklad represívnych politík

Osudy Rómov v Európe počas druhej svetovej vojny. Proces uznania a odškodnenia rómskych obetí holokaustu

Medzinárodné rómske hnutie (s dôrazom na vývoj od 60. r. 20. st.)

Odporúčaná literatúra:

ACHIM, V., 2004. The Roma in Romanian History. Budapest: Central European University press.

ALFARO, A. G., 1999. Velký proticikánský záťah: Španělsko: všeobecné uvěznění cikánů v roce 1749. Olomouc: Univerzita Palackého.

BAKKER, P., a KYUCHUKOV, H., (Eds.), 2000. What is the Romani Language? Hatfield: University of Hertfordshire Press.

BARTOSZ, A., 2004. Neboj sa Cigána. Sobrance: Romani vodži.

BEREZNAVAY, A., 2021. Historical atlas of the Gypsies: Romani history in maps. Debrecen: Méry Ratio Kiadó&Kisebbségért.

FACTSHEETS on Roma History. Project Education of Roma Children in Europe. Council of Europe. Dostupné na <https://www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/roma-history-factsheets>

FRASER, A., 2002. Cikáni. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

GUY, W. (Ed.), 2001. Between Past and Future: The Roma of Central and Eastern Europe. Hatfield: University of Hertfordshire Press.

HANCOCK, I., 2001. Země utrpení. Praha: Signeta.

HANCOCK, I., 2005. My rómsky národ: Ame sam e Rromane džene. Bratislava: Petrus.

KENRICK, D., a PUXON, G., 2000. Cikáni pod hákovým křížem. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

KLIMOVA-ALEXANDER, I., 2005. The Romani Voice in World Politics: The United Nations and Non-State Actors. Hants: Ashgate.

LIÉGEOIS, J.-P., 1995. Rómovia, Cigáni, kočovníci. Bratislava: Informačné a dokumentačné stredisko o Rade Európy, Academia Istropolitana.

MARUSHIAKOVA, E., a POPOV, V., 2001. Gypsies in the Ottoman Empire. Hertfordshire: University of Hertfordshire Press.

MARUSHIAKOVA, E. a POPOV, V., (eds.), 2021. Roma Voices in History: A Sourcebook: Roma Civic Emancipation in Central, South-Eastern and Eastern Europe from the 19th Century until World War II. Brill, Ferdinand Schöningh.

MATRAS, Y., 2002. *Romani. A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

ROMOVÉ v Byzanci. 1999. Praha: Signeta.

TEBUTT, S., 1998. *Sinti and Roma: Gypsies in German Speaking Society and Literature*. New York, Oxford: Berhahn Books.

THURNER, E., 2009. *Pomníky a památníky pro Romy a Sinti ("Cikány")*. In: *Romano džaniben, ňilaj*, s. 94-117.

TCHERENKOV, L., a LAEDERICH, S., 2004. *The Roma. Otherwise known as Gypsies, Gitanos, Tsiganes, Ľigani, Ğingene, Zigeuner, Bohémiens, Travellers, Fahrende, etc.* Vol. 1. History, Language, and Groups. Vol. 2. Traditions and Texts. Basel: Schwabe Verlag.

VERMEERSCH, P., 2006. *The Romani Movement. Minority Politics & Ethnic Mobilization in Contemporary Central Europe*. New York & Oxford: Berhahn Books.

WILLEMS, W., 2007. *In search of the true Gypsy: From enlightenment to final solution*. London and New York: Routledge.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, český, čiastočne anglický

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušíinka, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušíinka, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DES/22</i>	Názov predmetu: <i>Dejiny Slovenska</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>Prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch (20%), pričom sa tolerujú 3 ospravedlnené absencie, ktoré budú nahradené konzultáciami a náhradnou prácou, spracuje a odovzdá jednu seminárnu prácu (40%) a odprezentuje ju na seminári vo forme PP-prezentácie (40%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, bodov, na získanie hodnotenia B najmenej 80%, bodov, na hodnotenie C najmenej 70%, bodov, na hodnotenie D najmenej 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, jej PP-prezentácie a aktivity na seminároch.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná základné témy, koncepty a procesy v slovenských dejinách. Vie zaradiť jednotlivé udalosti a procesy slovenských dejín do širšieho dejinného kontextu strednej Európy. Pozná periodizáciu slovenských dejín a vie vymenovať a charakterizovať osobnosti slovenských dejín. Pozná historické podmienky vzniku a vývinu slovenského národného hnutia.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný zaradiť dôležité historické procesy, udalosti a osobnosti na časovej osi rovnako ako v priestore. Študent je schopný interpretovať ako jednotlivé osobnosti a udalosti dodnes ovplyvňujú obyvateľov Slovenska.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent sa orientuje a kriticky pracuje so základnou historickou literatúrou. Študent vie samostatne a adekvátne vyhľadávať informácie k historickým procesom v slovenských dejinách a je schopný hľadať súvislosti medzi slovenskými dejinami a dejinami Rómov na Slovensku.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Pred príchodom Slovanov, Starí Slovania a Veľká Morava</i> <i>Formovanie Uhorského kráľovstva a mocenské boje v Uhorskom kráľovstve</i>	

Slovensko ako súčasť Habsburskej monarchie a turecké nájazdy

Reformácia a protireformácia

Osvietenecké storočie

Vznik moderného slovenského národa

Postupné odcudzovanie sa slovenského národného hnutia Uhorskému štátu

Prvá svetová vojna

Medzivojnové Československo

Slovenský štát ako Hitlerov satelit

Roky riadenej demokracie a komunistická diktatúra

Od pokusu o reformu v roku 1968 k nežnej revolúcii

Odporúčaná literatúra:

DOKUMENTY slovenskej národnej identity a štátnosti. 1998. Zv. 1 a 2. Bratislava: Národné literárne centrum – Dom slovenskej literatúry.

GÁSPÁR, Zsuzsa, 2016. Rakúsko-Uhorsko: Habsburská ríša v rokoch 1867-1918. Bratislava: Slovart.

KOL., 2015. Slovenské dejiny od úsvitu po súčasnosť. Bratislava: Perfekt.

KÓNYA, Peter, (Ed.). 2013. Dejiny Uhorska. Prešov: Vydavateľstvo PU v Prešove.

KOVÁČ, Dušan, 1998. Dejiny Slovenska. Bratislava: NLN.

KRONIKA Slovenska. 1998. Zv. 1. Od najstarších čias do konca 19. storočia. Bratislava: Fortuna Print.

KRONIKA Slovenska. 1999. Zv. 2. Slovensko v dvadsiatom storočí. Bratislava: Fortuna Print.

LEXIKÓN slovenských dejín. 1999. Bratislava: SPN.

LIPTÁK, Ľubomír, 1999. Storočie dlhšie ako sto rokov. Bratislava: Kalligram.

LIPTÁK, Ľubomír, 2011. Slovensko v dvadsiatom storočí. Bratislava: Kalligram.

MANNOVÁ, Elena, (Zost.). 2003. Krátke dejiny Slovenska. Bratislava: AEP.

NA ZAČIATKU storočia (1901-1914). 2004. Bratislava: Veda.

TIGRID, Pavel, 1990. Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu. Praha: Odeon.

ZEMKO, Milan, BYSTRICKÝ, Valerián (ed.), 2004. Slovensko v Československu (1918-1938). Bratislava: Veda.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: *Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Fakulta humanitných a prírodných vied</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DSZNRJ/22</i>	Názov predmetu: <i>Dialektológia so zameraním na rómsky jazyk</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>0/1 týždenne- denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>Účasť na seminároch je povinná (povolené sú max. 3. ospravedlnené absencie). V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému. V poslednom týždni výučby budú študenti absolvovať písomný test a absolvuje ústnu skúšku (maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie identifikovať špecifiká nárečovej variability severocentrálnej rómčiny.</i> <i>Študent si vie obsahom tohto predmetu rozšíriť a doplniť základný predmet jazyka – Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vo verbálnej rovine prakticky odlišuje nárečové rôznorodosti rómčiny.</i> <i>Študent je schopný nájsť a popísať v jazykovom materiáli dialektologické definičné rysy a priradiť materiál a vybrané javy k príslušným dialektom.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je samostatný v riešení úloh, ktoré sa týkajú rómskej dialektológie.</i> <i>Študent dokáže o získaných informáciách komunikovať a prezentovať ich v písanej i ústnej podobe.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Úvod do dialektológie.</i> <i>Dialektológia severocentrálnej rómčiny.</i> <i>Základné pojmy a všeobecné ako aj rómske dejiny dialektológie.</i>	

Rómske dialekty stredného a východného Slovenska.

Rómske dialekty Gemera.

Západne dialekty severocentrálnej rómčiny.

Prechodné a hungarizované dialekty.

Príbuzné rómske dialekty Moravy, Čiech, Poľska a Ukrajiny.

Iné rómske dialekty vo svete – základný prehľad a vzájomné vzťahy.

Odporúčaná literatúra:

BENÍŠEK, M., 2013. *Central Romani lidža-/ ledž-: a Vestige of an Indo-Aryan Compound Verb and its Cross-Dialectal Variability.* *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* r. 66 č. 4, s. 471–486.

BENÍŠEK, M., 2013. *Serednye Romani: a North Central Romani dialect of Transcarpathian Ukraine.* In: Schrammel-Leber, Barbara & Tiefenbacher, Barbara. 2013. *Romani V. Papers from the Annual Meeting of the Gypsy Lore Society, Graz 2011.* *Grazer Romani Publikationen* 2. *Grazer Linguistische Monographien*: Graz.

BORETZKY, N., 1999. *Die Gliederung der Zentralen Dialekte und die Beziehungen zwischen Südlichen Zentralen Dialekten (Romungro) und Südbalkanischen Romani-Dialekten.* In: Halwachs, D. W. – Menz, F. (eds.) *Die Sprache der Roma. Perspektiven der Romani-Forschung in Österreich im interdisziplinären und internationalen Kontext.* s. 210–276. *Klagenfurt, Drava.*

BORETZKY, N., 2007. *The classification of the Romani dialects.* *Sprachtypologie und Universalienforschung* r. 60, č.4, s. 314–336.

BORETZKY, N., a IGLA, B., 2004. *Kommentierter Dialektatlas des Romani. Teil 1. Vergleich der Dialekte.* *Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.*

ČERVENKA, J., 2004. *Některá specifika morfologie substantiv v subdialektech severocentrální romštiny ve slovenských regionech Kysuce, Turiec a Liptov.* *Romano džaniben, jevend 2004*, s. 177-185.

ČERVENKA, J., 2006. *Dialektní specifika severocentrální romštiny ve středoslovenských oblastech Kysuce, Turiec a Liptov.* *Praha: Signeta.*

HÜBSCHMANNOVÁ, M. et al., 1991. *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník.* *Praha: Státní pedagogické nakladatelství.*

LESNÝ, V., 1917. *Cikáni v Čechách a na Moravě.* *Národopisný věstník československý*, zv. XII, s. 57-63.

LÍPA, J., 1963. *Příručka cikánštiny.* *Praha: Státní pedagogické nakladatelství.*

LÍPA, J., 1965. *Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém: k otázkám starých a novějších složek v její gramatice a lexiku.* *Praha: ČSAV.*

MATRAS, Y., 2002. *Romani: A Linguistic Introduction.* *Cambridge: Cambridge University Press.*

MATRAS, Y., 2005. *The classification of Romani dialects: a geographic-historical perspective.* In: Schrammel, B. – Halwachs, D. W. – Ambrosch, G. (eds.) *General and applied Romani linguistics. Proceedings from the 6th International conference on Romani linguistics.* s. 7–22. *München, LINCOM.*

PUCHMAYER, A. J., 1821. *Románi čib, das ist: Grammatik und Wörterbuch der Zigeuner Sprache, nebst einigen Fabeln in derselben. Dazu als Anhang die Hantýrka oder die čechische Diebessprache.* *Prag: Fürst-erzbischöflichen Buchdruckerey.*

SOWA, R. von., 1893. *Die Mährische Mundart der Romsprache.* In: *Xenia Austriaca: Festschrift der österreichischen Mittelschulen zur 42. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner in Wien*, s. 50-51.

SOWA, R. von., 1887. *Die Mundart der slovakischen Zigeuner*. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský jazyk, rómsky jazyk, čiastočne anglický jazyk*

Poznámky: *povinný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	B	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/GROM/22</i>	Názov predmetu: <i>Geografia Rómov</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 6.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (40%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (30%) a absolvovanie písomného testu (30%). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktívnej účasti na prednáškach, seminárnej práce a hodnotenia písomného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie charakterizovať priebeh usadzovania Rómov a jeho dôsledkov pre priestorové zastúpenie Rómov na Slovensku. Študent pozná základné sčítania a evidencie Rómov ako aj štatistické ukazovatele charakterizujúce rómsku populáciu na Slovensku. Vie charakterizovať rómske populácie v kontexte populačnej statiky a dynamiky.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent sa orientuje v problematike sídelných charakteristík rómskych komunít. Vie charakterizovať a kriticky zhodnotiť údaje za jednotlivé sčítania a evidencie Rómov na Slovensku.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent sa orientuje a samostatne pracuje so štatistickou a geografickou literatúrou a inými informačnými zdrojmi. Študent vie osvojené poznatky interpretovať a komunikovať odbornému aj laickému publiku. Študent si vie samostatne a autonómne vyhľadať informácie a na ich základe argumentovať v súčasných debatách o demografickom správaní Rómov a ich sídelnom rozmiestnení.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Úvod do problematiky

História usadzovania sa Rómov na Slovensku

História administratívneho prístupu k Rómom - sčítania a evidencie

Rómovia v kontexte populačnej dynamiky – prirodzený pohyb rómskeho obyvateľstva, migrácia Rómov

Rómovia v kontexte populačnej statiky – štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku, vzdelanostná, sociálna, ekonomická a náboženská štruktúra rómskeho obyvateľstva

Priestorové aspekty rómskeho osídlenia na Slovensku

Ekonomická situácia Rómov na Slovensku.

Medzinárodné hnutie v kontexte administratívneho prístupu k Rómom

Atlas rómskych komunít

Ochrana osobných údajov

Odporúčaná literatúra:

DAVIDOVÁ, E., 2004. *Cesty Romů 1945-1990*. Olomouc: Univerzita Palackého.

DUBAYOVÁ, M., 2001. *Rómovia v procesoch kultúrnej zmeny: Kultúrnoantropologická štúdia*. Prešov: FF PU.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku: Historicko-etnografický náčrt*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.

JUROVÁ, A., 1993. *Vývoj rómskej problematiky na Slovensku po r. 1945*. Bratislava: Goldpress Publishers.

MANN, A., B., 2000. *Rómsky dejepis*. Bratislava: Kalligram.

MATLOVIČ, R., 2005. *Geografia obyvateľstva Slovenska so zreteľom na Rómsku minoritu*. Prešov: FHPV PU.

SCHEFFEL, D., 2009. *Svinia v čierno bielom*. Prešov: CAV.

STEWART, M., 2005. *Čas cikanů*. Olomouc: Univerzita Palackého.

VAŠEČKA, M. (ed.), 2002. *Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: IVO.

MUŠINKA, A., ŠKOBLA, D., HURRLE, J., MATLOVIČOVÁ, K., a KLING, J., 2014. *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013*. Bratislava: UNDP.

MUŠINKA, A. a MATLOVIČOVÁ, K., 2015. *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013 ako pramenná databáza pre analýzu situácie Rómov na Slovensku a jeho potenciál pre ďalšie výskumy a analýzy*. In: PODOLINSKÁ T., a T. HRUSTIČ (eds). *Čierno-biele svety: Rómovia v majoritnej spoločnosti na Slovensku*. Bratislava: VEDA, Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/KZVRJ5/22</i>	Názov predmetu: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku V.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, semináre</i> • <i>1/2- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku IV</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch s toleranciou 3 neúčastí, ktoré budú nahradené konzultáciami a dodatočnou prácou, odovzdanie všetkých vypracovaných úloh (spolu 5 úloh po 10 bodov – 50%) a absolvovanie ústnej skúšky (50 %).</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent ovláda východný makrodialekt severocentrálnej rómčiny. Vie charakterizovať štylistiku, socioštylistiku, textovú lingvistiku, štýlotvorné činitele, štylisticko-pragmatické tendencie a jednotlivé jazykové štýly. Dokáže popísať dejiny štylistiky až po súčasnosť.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný samostatne komunikovať v rómskom jazyku na úrovni B2 a zvláda rozsiahlejšie komunikáty. Dokáže štylizovať texty podľa zadania. Vie použiť štylistické gramatické prostriedky a lexiku v konkrétnej komunikačnej situácii, vie klasifikovať jazykové štýly v rómskych textoch. Dokáže interpretovať texty v písanej i ústnej podobe na základe poznatkov, ktoré získal na tomto predmete.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie komplexnejšie rozmyšľať pri využití štylistických prostriedkov v komunikácii a nevyberá ich už náhodne, ale podľa zámeru. Vie interpretovať texty v intertextových vzťahoch a vie participovať pri výbere úloh, z ktorých je následne hodnotený.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Vymedzenie predmetu štylistiky, interaktívna štylistika predmetová štylistika. Dejiny štylistiky až po súčasnosť. Metódy štylistického výskumu.</i>	

Socioštylistika.

Štylistika a textová lingvistika.

Štylisticko – pragmatické tendencie.

Miková výrazová koncepcia štýlu.

Dynamika štylizácie textov, intertextovosť a štylistika.

Štylistika a jazyková kultúra

Konverzačná analýza.

Štýlotvorné činitele, klasifikácia štýlov.

Náučný štýl.

Administratívny štýl.

Publicistický štýl.

Rečnícky štýl.

Esejistický štýl.

Hovorový štýl.

Štylistické využitie gramatických prostriedkov a lexiky.

Štylistická interpretácia textu.

Sumár: systémová štylistika a diskusia; sekundárne štýly.

Odporúčaná literatúra:

HÜBSCHMANNOVÁ, M., ŠEBKOVÁ, H., ŽIGOVÁ, A. 1991. *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Kolektiv. 2006. *Pravidlá rómskeho pravopisu*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

ŠEBKOVÁ, H., ŽLNOYOVÁ, E. 1998. *Nástin mluvnice slovenské romštiny (pro pedagogické účely)*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

MISTRÍK, J. 1997. *Štylistika*. Bratislava: SPN.

SLANČOVÁ, D. 1996. *Praktická štylistika*. Prešov: SLOVACONTRACT.

DOLNÍK, J., a BAJZÍKOVÁ, E. 1998. *Textová lingvistika*. Bratislava: STIMUL.

HOFFMANNOVÁ, J. 1997. *Štylistika a ...*. Praha: Trizonia.

MLACEK, J. 1997. *Popularizácia vedeckých poznatkov a popularizačný štýl*. In: SAS. 25. Red. J. MLACEK. Bratislava: Stimul, s. 134-144.

ŠKVARENINOVÁ, O. 1994. *Rečová komunikácia*. Bratislava: SPN.

HAUSENBLAS, K. 1996. *Vysoký, stredný a nízky styl a diferenciace stylů dnes*. In: *Od tvaru k smyslu textu. Stylistické reflexe a interpretace*. Praha, s. 87-93.

KRAUS, J. 1997. *Jazyk hospodářských dokumentů a písemností*. In: *Daneš, František a kol.: Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: ACADEMIA, s. 92-96.

STICH, A. 1992. *Publicistický styl v soustavě stylů funkčních*. In: *Stylistyka Opole*, s. 98 – 105.

HORECKÝ, J. 1989. *Povaha a miesto rečníckeho štýlu*. In: *Textika a štylistika*. Red. J. Mistrík. Bratislava: UK, s. 123-126.

UHLÍKOVÁ, K. 2004. *Čet – chaos alebo osobitný štýl*. In: *Kultúra slova*, roč. 38, č. 3, s. 143-150.

DOLNÍK, J. 2003. *Lexikológia*. Bratislava: UK, s. 169-216.

Periodiká:

Romano džaniben

Romano nevo lil

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rómsky, slovenský

Poznámky: *povinný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/KOZVRJ1/22</i>	Názov predmetu: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku I.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (20%) s toleranciou 3 neúčastí, ktoré budú nahradené konzultáciami a dodatočnou prácou, odovzdanie všetkých vypracovaných úloh (spolu 8 úloh po 5 bodov – 40%), absolvovanie záverečného hodnoteného testu (40%).</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie pomenovať a charakterizovať základné lingvistické znaky rómskeho jazyka (elementárna gramatika, základy dialektologickej diferenciácie, formy jazyka: hovorená-písaná, ortografia, atď.). Vie uviesť gramatické štruktúry východných dialektov severocentrálnej rómčiny. Vie rozlíšiť pravopisnú a fonetickú rovinu jazyka v konkrétnych rómskych textoch.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže plynule a s porozumením čítať základné texty v rómskom jazyku, je schopný na elementárnej úrovni komunikovať v rómskom jazyku v písanej aj ústnej podobe. Dokáže prakticky riešiť zadané úlohy v rómskom jazyku.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie analyticky uchopiť rómsky jazyk, je schopný aktívne pracovať s rómskym jazykom. Dokáže samostatne pracovať aj mimo vyučovania s primárnymi prameňmi (rómske texty, nahrávky, konverzácie).</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Úvod, výslovnosť, pravopis, protiklad fonetiky a fonológie.</i> <i>Menný rod, sponové sloveso, člen.</i>	

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove												
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín												
Zámena, číslovky základne, plurál menných slovných druhov. Prítomný čas sponového slovesa, predložky. Prítomný čas indikatívu a imperatív sloves 1. a 2. Triedy. Spojky, zdrobneniny. Ostatné číslovky, vokatív. Nepravidelná slovesa a nepravidelné tvary sloves, nepriamy pád. Nepriamy kmeň, akuzatív substantív. Nepriamy kmeň, akuzatív ostatných mien. Reflexíva, budúci čas sloves 1. a 2. Triedy. Imperfektum sloves 1. a 2. triedy a sponového slovesa. Spojky, častice.												
Odporúčaná literatúra: HÜBSCHMANNOVÁ, M., ŠEBKOVÁ, H., ŽIGOVÁ, A, 1991. Romsko-český a česko-romský kapesní slovník. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. KOLEKTÍV., 2006. Pravidlá rómskeho pravopisu. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. ŠEBKOVÁ, H. a ŽLNAYOVÁ, E., 1999. Romaňi čhib – Učebnice slovenské romštiny. Praha: Fortuna. ČERVENKA, J., 1997–2000. Pal e romaňi čhib /O jazyce. Amaro gendalos. GAŠPAROVÁ, E., – Koptová, A. – Lukáčová, I. 2007. Romaňi čhib – učebnica rómskeho jazyka. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1972. Základy romštiny. Praha: Academia. LÍPA, J., 1963. Příručka cikánštiny. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. LÍPA, J., 1965. Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém. Praha: Academia. MATRAS, Y., 2002. Romani: A Linguistic Introduction. Cambridge: Cambridge University Press. ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ, E., 1998. Nástin mluvnice slovenské romštiny (pro pedagogické účely). Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.												
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rómsky, slovenský												
Poznámky: povinný predmet												
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: <i>uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu</i> <table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td><td>E</td><td>FX</td></tr><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>d</td><td>e</td><td>f</td></tr></table> <i>Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.</i>	A	B	C	D	E	FX	A	B	C	d	e	f
A	B	C	D	E	FX							
A	B	C	d	e	f							
Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD., Mgr. Lenka Goroľová												
Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021												
Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.												

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/KZVRJ2/22</i>	Názov predmetu: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku II.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/2- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>3</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku I</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (20%) s toleranciou 3 neúčastí, ktoré budú nahradené konzultáciami a dodatočnou prácou, odovzdanie všetkých vypracovaných úloh (spolu 8 úloh po 5 bodov – 40%), absolvovanie záverečného hodnoteného testu (40%).</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná slovesné kategórie severocentrálnej rómčiny, vie vymenovať pády severocentrálnej rómčiny a ovláda skloňovanie rómskeho jazyka. Ovláda slovesné časy a vie ich určiť vo vetách, a ovláda problematiku tranzitívnych a netranzitívnych slovesných derivácií. Vie pomenovať a určiť adverbiálne modifikátory severocentrálnej rómčiny.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný komunikovať v ústnej a písomnej podobe približne na úrovni A2. Dokáže plynule a s porozumením čítať komplexnejšie texty v rómskom jazyku, je schopný súvislo komunikovať v rómskom jazyku v písanej aj ústnej podobe. Dokáže prakticky riešiť náročnejšie zadané úlohy v rómskom jazyku.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie analyticky myslieť pri práci s rómskymi prameňmi, je schopný prezentovať a interpretovať získané vedomosti a poznatky z tohto predmetu v odbornej diskusii a vo vyučovacom procese.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Adverbiálne modifikátory</i> <i>Datív</i> <i>Participia</i> <i>Perfektívny minulý čas</i>	

Lokatív

Slovesné-menné a neosobné väzby

Slovesa 3. triedy

Ablatív

Tranzitívne a netranzitívne slovesné derivace

Inštrumentál

Kondicionál irealis

Genitív

Opakovanie

Odporúčaná literatúra:

HÜBSCHMANNOVÁ, M., ŠEBKOVÁ, H., ŽIGOVÁ, A., 1991. *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

KKOLEKTÍV., 2006. *Pravidlá rómskeho pravopisu*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ, E., 1999. *Romaňi čhib – Učebnice slovenské romštiny*. Praha: Fortuna.

ČERVENKA, J., 1997–2000. *Pal e romaňi čhib /O jazyce. Amaro gendalos*.

GAŠPAROVÁ, E. – KOPTOVÁ, A. – LUKÁČOVÁ, I., 2007. *Romaňi čhib – učebnica rómskeho jazyka*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1972. *Základy romštiny*. Praha: Academia.

LÍPA, J., 1963. *Příručka cikánštiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

LÍPA, J., 1965. *Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém*. Praha: Academia.

MATRAS, Y., 2002. *Romani: A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

ŠEBKOVÁ, H., Žlnayová, E., 1998. *Nástin mluvnice slovenské romštiny (pro pedagogické účely)*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk, rómsky jazyk

Poznámky: *povinný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Fakulta humanitných a prírodných vied</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/KZVRJ3/22</i>	Názov predmetu: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku III.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/2- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku II</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (20%) s toleranciou 3 neúčastí, ktoré budú nahradené konzultáciami a dodatočnou prácou, odovzdanie všetkých vypracovaných úloh (spolu 8 úloh po 5 bodov – 30%), absolvovanie záverečného hodnoteného testu (20%) a absolvuje ústnu skúšku (30 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná predstaviteľov rómskeho jazyka a vie o nich rozprávať v rómskom jazyku. Vie vymenovať základné znaky rómskej kultúry, charakterizovať historické udalosti, ktoré sú významné pre Rómov. Má osvojenú novú slovnú zásobu severocentrálnej rómčiny.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný komunikovať v rómskom jazyku na úrovni B1 a v bežných komunikačných situáciách v rómskom jazykovom prostredí. Je schopný v rámci výuky jazyka prepojiť témy s nejazykovými predmetmi študijného odboru, primárne literárnymi, historickými a pedagogickými. Vie pracovať s autentickými audio a videonahrávkami, ktoré zachytávajú naratívy alebo interakcie v rómčine, vie interpretovať a prekladať rôzne texty v rómskom jazyku. Dokáže písať slohové práce podľa zadanej témy.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný prirodzene reagovať v konverzácii v rómskom jazyku. Pri písaní slohových prác vie samostatne tvoriť texty a vybrať si vhodné jazykové a štylistické prostriedky na vyjadrenie myšlienok. Má rozvinuté koherentné myslenie pri prejave a tvorení myšlienok v rómskom jazyku.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Komunikácia v rómskom jazyku o predstaviteľoch rómskeho jazyka .
 Komunikácia v rómskom jazyku o predstaviteľoch v rómskej literatúre.
 Premýšľanie a komunikácia v rómskom o filmových Rómoch.
 Komunikácia v rómskom o rómskej kultúre.
 Komunikácia v rómskom o historických udalostiach významných pre Rómov.
 Nacvičovanie konverzačných situácií.
 Písanie jednoduchých žánrov v rómskom jazyku (úvaha, opis, rozprávanie, list a pod.)
 Komplexné precvičovanie gramatiky.
 Analýza a rozbor rómskych textov.
 Prepis a preklad autentických audio a videonahrávok.

Odporúčaná literatúra:

DANIEL, B., 1984. Dějiny Romů. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého.
 DVORSKÁ, F., 2010. Filmy s romským přízvukem. Diplomová práce na oboru romistika. Praha: FF UK v Praze.
 GATLIF, T., Latcho drom (film – Francie 1990) a další filmy od tohto autora.
 HÜBSCHMANNOVÁ, M., Šaj pes dovakeras. Univerzita Palackého, Olomouc, různé vydania.
 HÜBSCHMANNOVÁ, M., ŠEBKOVÁ, H., ŽIGOVÁ, A., 1991. Romsko-český a česko-romský kapesní slovník. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
 KOLEKTÍV., 2006. Pravidlá rómskeho pravopisu. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.
 LACKOVÁ, E., 2010. Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou. Praha : Triáda.
 MOJŽIŠOVÁ Z., 2014. Premýšľanie o filmových Rómoch. Bratislava: VŠMÚ.
 SADÍLKOVÁ H.a KRAMÁŘOVÁ J., 2007. Čalo Vodí. Sýte duše - Antologie prozaických textů romských autorů z ČR. Brno: Muzeum rómskej kultúry.
 ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ E., 1998. Nástin slovenské romštiny (pro pedagogické účely).
 ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ E., 1999. Romaňi čhib- Učebnice slovenské romštiny. Praha: Fortuna.
 Periodiká: Romano džaniben, Romano nevo ľil

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rómsky, slovenský

Poznámky: povinný predmet**Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Fakulta humanitných a prírodných vied</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/KZVRJ4/22</i>	Názov predmetu: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku IV.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/2- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku III</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (20%) s toleranciou 3 neúčastí, ktoré budú nahradené konzultáciami a dodatočnou prácou, odovzdanie všetkých vypracovaných úloh (40%), absolvovanie záverečného hodnoteného testu (40%).</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent ovláda východný makrodialekt severocentrálnej rómčiny a upevňuje si znalosti gramatiky. Rozširuje si vedomosti prácou s literárnymi textami (rozvoj slovnej zásoby, preklady do slovenčiny).</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže komunikovať v rómskom jazyku na úrovni blízkej B2. Je schopný si pripraviť a predniesť samostatný text v rómskom jazyku, je schopný realizovať rozhovor v teréne v rómskom jazykovom prostredí. Dokáže realizovať priame diskusie s rómskymi hosťami, pre ktorých je materinský jazyk rómčina.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný vnímať literárne texty ako jazykový materiál nielen v umelej literatúre. Je schopný vybrať si tému predneseného textu počas vyučovania, je schopný sám sa rozhodnúť, kde vykoná rozhovor v teréne a s kým.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Demeter, G.: O mule maškar amende.</i> <i>Demeterová, H.: Rom ke Romeste o drom arakhel.</i> <i>Fabiánová, T.: Sar me phiravas andre škola.</i> <i>Fabiánová, T.: Čavargoš.</i>	

Hübschmannová, M. (ed.): Kale ruži.
Hübschmannová, M. (ed.): Po Židoch Cigáni.
Lacková, I.: Romane paramisa.
Reiznerová, M.: Kaľi.
Diskusný príspevok v rómskom jazyku.
Diskusia s hosťom v rómskom jazyku.
Realizácia rozhovoru v teréne v rómskom jazyku.
Príprava a prednes textu v rómskom jazyku.

Odporúčaná literatúra:

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1972. Základy romštiny. Praha: Academia.
HÜBSCHMANNOVÁ, M., ŠEBKOVÁ, H., ŽIGOVÁ, A., 1991. Romsko-český a česko-romský kapesní slovník. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
Kolektív, 2006. Pravidlá rómskeho pravopisu. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.
ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ E., 1999. Romaňi čhib- Učebnice slovenské romštiny. Praha: Fortuna.
Periodiká: Romano džaniben, Romano nevo ľil

Literárne diela v rómčine:

- DEMETER, G. O mule maškar amende Praha 1993
- DEMETEROVÁ, H. Rom ke Romeste o drom arakhel Praha 1996
- FABIÁNOVÁ, T. Sar me phiravas andre škola - Jak jsem chodila do školy Č. Budějovice 1992
- FABIÁNOVÁ, T. Čavargoš - Tulák Praha 1992
- HÜBSCHMANNOVÁ, M. (ed). Kale ruži. Hradec Králové 1990
- HÜBSCHMANNOVÁ, M. (ed.). Po Židoch Cigáni.
- LACKOVÁ, I. Romane paramisa - Rómske rozprávky Košice 1996
- REIZNEROVÁ, M. Kaľi Praha 1993

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/LKRVANS/22</i>	Názov predmetu: <i>Ľudová kultúra Rómov v Čechách a na Slovensku</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (40%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (30%) a absolvovanie vedomostného testu (30%). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktívnej účasti na prednáškach, seminárnej práce a hodnotenia vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná základné kategórie pre opis jednotlivých fenoménov hmotnej a duchovnej kultúry Rómov. Rozumie procesom fungovania kultúry a vie vysvetliť základné pojmy týkajúce sa rómskej rodiny a príbuzenstva; genderových rôľ; religiozity; rituálnej čistoty; rómstva a sociálnej kontroly.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať získané poznatky pri interpretovaní jednotlivých kultúrnych fenoménov rómskej kultúry. Dokáže vysvetliť a zmysluplne reagovať na stereotypy o rómskej kultúre prítomné v médiách a v laickom diskurze.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie samostatne pracovať s odbornou etnografickou a antropologickou literatúrou o rómskej kultúre. Dokáže primerane komunikovať poznatky o jednotlivých javoch ľudovej kultúry Rómov. Je samostatný pri kreovaní a kultivovaní vlastných názorov o tradičných prejavoch v rómskej ľudovej kultúre.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Úvodní hodina (oboznámenie sa témami, štruktúrou hodiny, základné pojmy a pod.)
Sídla a obydlia (osada, ghetto; bývanie)
Rómsky folklór (osvojovanie jazyka)
Zamestnanie - remesla a služby (tradičné spôsoby obživy)
Strava a stolovanie (tradične jedlá; príprava jedla; nečisté potraviny; zaobchádzanie s jedlom)
Rodina, demografie, status (fajta vs. fameliĵa; demografické charakteristiky; status vrodenný, pripísaný a získaný)
Pôrod, manželstvo a rodičovstvo (narodenie dieťaťa; premeny statusu; postavenie a role muža / otca a ženy / matky; kmotrovstvo)
Smrť a pohreb (starosť o umierajúceho; pochovávanie; hroby a cintoríny, predstavy o posmrtnom živote)
Vzdelanie a výchova
Rómsky odev a šperky
Sviatky výročného cyklu (Vianoce, Veľká noc, Kermeše)
Rómska religiozita
Stereotypy o Rómoch, Rómovia v majoritnom folklóre

Odporúčaná literatúra:

DAVIDOVÁ, E., 2004. *Romano drom: Cesty Romů 1945-1990: změny v postavení a způsobu života Romů v Čechách, na Moravě a na Slovensku*. Olomouc: Univerzita Palackého.
HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.
HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1993. *Šaj pes dovakeras*. 1. vyd. Olomouc: Pedagogická fakulta UP.
KOVÁČ, M., MANN, A. B., (eds.), 2003. *Boh všetko vidí: duchovný svet Rómov na Slovensku*. Vyd. 1. Bratislava: Chronos.
KUŽEL, S., (ed.), 2000. *Terénní výzkum integrace a segregace*. Praha: Cargo.
LISÁ, H., (ed.), 1999. *Romové v České republice (1945-1998)*. Praha: Socioklub.
MANN, A. B., (ed.), 1992. *Neznámi Rómovia: zo života a kultúry Cigánov-Rómov na Slovensku*. Bratislava: Ister Science Press.
NEČAS, C., 1995. *Romové v České republice včera a dnes*. Olomouc: Univerzita Palackého.
RADIČOVÁ, I., (ed.), 2001. *Hic Sunt Romales*. Bratislava: Fulbrightova komisia.
VAŠEČKA M., (ed.), 2002. *Čačipen pal o Roma: súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky.
Periodiká:
Romano džaniben. o.s. Romano džaniben, Praha, ČR.
Človek a spoločnosť. Spoločenskovedný ústav SAV, Košice, SK.
Etnologické rozpravy. Ústav etnológie SAV, Etnografické múzeum SNM v Martine, Národopisná spoločnosť Slovenska, Bratislava.
Slovenský národopis. Ústav etnológie, SAV, Bratislava, SK.
Bulletin Muzea romské kultury. Brno, ČR.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/MATTV/22</i>	Názov predmetu: <i>Metódy terénneho výskumu</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 6.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (40%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (30%) a absolvovanie terénneho výskumu (30%). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktívnej účasti na prednáškach, seminárnej práce a hodnotenia terénneho výskumu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie pomenovať a charakterizovať základné výskumné techniky v teréne typické pre antropologické a čiastočne aj sociologické skúmanie s dôrazom na rôzne druhy rozhovoru, pozorovania a dotazníku.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný si samostatne pripraviť a realizovať projekt vlastného terénneho výskumu. Je schopný odborne i eticky pripraviť a realizovať rozhovor, zúčastnené pozorovanie alebo jednoduchý dotazníkový prieskum.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent disponuje komplexnejšími znalosťami o tom, ako sa tvoria sociálne orientované znalosti a je schopný základne sa orientovať v rozdieloch medzi metódami použitými pri jednotlivých výskumoch.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Historicko-materiálne interpretácie sociálnych javov</i> <i>Interpretatívna sociálna analýza</i>	

Francúzska sociologická škola

Britský funkcionalizmus

Štrukturálna analýza

Interpretatívna sociálna analýza

Teória sociálneho konania

Antropológia a kultúra; antropologický výskumný cyklus;

Lokalizácia sociálnej situácie;

Zúčastnené pozorovanie; etnografický záznam; opisné pozorovania;

Cielené pozorovania; taxonomická analýza; selektívne pozorovania;

Objavovanie kultúrnych tém; vytváranie kultúrnych inventárov

Príprava publikácie

Odporúčaná literatúra:

BERNARD, Russel B., 2001. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. New York: Altamira Press.

BOURDIEU, Pierre, 2000. *Teorie jednání*. Praha: Karolinum.

DISMAN, Miroslav, 2008. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.

DURKHEIM, Emile, 2002. *Elementární formy náboženského života*. Praha: OIKOUMENE.

GEERTZ, Clifford, 2002. *Interpretace kultur*. Praha: SLON.

HENDL, Jan, 1997. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum.

LÉVI-STRAUSS, Claude, 1999. *Totemismus*. Bratislava: Chronos.

MAUSS, Marcel, 1997. *Esej o daru*. Praha: SLON.

SILVERMAN, David, 2005. *Ako robiť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar.

SPRADLEY, James P., 1980. *Participant Observation*. London: Wadsworth.

TUŽINSKÁ, Helena, 2010. *Otázky opisu a prekladu*. Bratislava: Stimul.

WEBER, Max, 1971. *Economy and Society II*. New York: Basic Books.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/MSZNRJ/22</i>	Názov predmetu: <i>Morfológia so zameraním na rómsky jazyk</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>0/1- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na seminároch (20%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (20%), absolvovanie vedomostného testu (30%) a absolvuje ústnu skúšku (20 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy.</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent dokáže charakterizovať teóriu o komplexnej klasifikácii slovných druhov,</i> <i>Študent vie opísať problematiku morfológických kategórií, morfológických významov a morfológických tvarov.</i> <i>Študent vie určiť špecifiká rómskej nominálnej, numerálnej, pronomínálnej a verbálnej morfológie.</i> <i>Študent vie rozpoznať - okrem špecifik autosémantických slovných druhov - fungovanie tiež synsémantických slovných druhov – adverbií, prepozícií, partikul a interjekcií.</i> <i>Študent vie určiť špecifiká rómskej nominálnej, numerálnej, pronomínálnej a verbálnej morfológie.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať teoretické vedomosti do praktických úloh podľa zadania.</i> <i>Študent dokáže urobiť morfológický rozbor viet.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie samostatne pracovať na zadaných úlohách.</i> <i>Študent dokáže získavať nové informácie a poznatky k danej problematike.</i> <i>Študent je schopný interpretovať svoje vedomosti z morfológie rómskeho jazyka.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Funkčno-sémantická a formálna morfológia ako súčasť gramatiky v systéme lingvistických disciplín.

Morfologická typológia.

Prehľad morfológických (flexívnych a derivačných) kategórií.

Morfologické triedy a oikoklizie vs. xenoklizie.

Morfonologické alomorfie.

Kategória pádu a pádova syntax.

Posesívna konštrukcia.

Adpozicionálna konštrukcia.

Lokálne adverbia, anaforické adverbia a tzv. koverbia.

Demonštrativa a špeciálne deixie.

Kvantifikácie.

Kauzatíva a kauzativne konštrukcie.

Modalia a modálne konštrukcie.

Subordinácia a koordinácia.

Komplexná klasifikácia slovných druhov.

Gramatická kategória, gramatický význam a tvar.

Paradigmatika, tvaroslovie.

Morféma, typológia morfém.

Nominálna morfológia.

Numerálna morfológia.

Pronominálna morfológia.

Verbum a verbálne kategórie, ich osobitosti v porovnaní s inými jazykmi.

Špecifiká synsémantických slovných druhov rómskeho jazyka.

Odporúčaná literatúra:

MATRAS, Y., 2002. *Romani: A linguistic introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

BAKKER, P., 1997. *Athematic morphology in Romani: The borrowing of a borrowing pattern*.

In: Matras, Yaron & Bakker Peter & Hristo Kyuchukov (eds.) *The typology and dialectology of Romani*. Amsterdam: John Benjamins. s. 1–21.

BORETZKY, N., 1989. *Zum Interferenzverhalten des Romani. (Verbreitete und ungewöhnliche Phänomene)*. Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung č. 42, s.357–374.

BORETZKY, N., 1992. *Zum Erbwortschatz des Romani*. Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung č. 45, s. 227–251.

BORETZKY, N., 1996. *The “new infinitive” in Romani*. Journal of the Gypsy Lore Society, Fifth Series, č. 6, s. 1–51.

BORETZKY, N., 2007. *The differentiation of the Romani dialects*. Sprachtypologie und Universalienforschung (STUF) č. 60, s. 314–336.

BORETZKY, N. & BIRGIT I., 2004. *Kommentierter Dialektatlas des Romani*. Wiesbaden: Harrassowitz.

ELŠÍK, V., 2000. *Romani nominal paradigms: their structure, diversity, and development*. In: Elšík, Viktor & Yaron Matras (eds.) *Grammatical relations in Romani: The noun phrase*. Amsterdam: John Benjamins. s. 9–30.

ELŠÍK, V., 2001. *Word-form borrowing in indefinites: Romani evidence*. Sprachtypologie und Universalienforschung 54, s. 126–147.

ELŠÍK, V., 2007. *Grammatical borrowing in Hungarian Rumungro*. In: Matras, Yaron & Jeanette Sakel (eds.) *Grammatical borrowing in cross-linguistic perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter. s. 261–282.

ELŠÍK, V., 2006. Recenze [Boretzky, Norbert & Birgit Igla. *Kommentierter Dialektatlas des Romani*. Wiesbaden: Harrassowitz 2004]. *Romani Studies* č. 5, s. 105–111.

ELŠÍK, V., 2009. *Loanwords in Selice Romani, an Indo-Aryan language of Slovakia*. In: Haspelmath, Martin & Uri Tadmor (eds.) *Loanwords in the world's languages: A comparative handbook*. De Gruyter Mouton. s. 260–303.

ELŠÍK, V. & YARON, M., 2006. *Markedness and language change: The Romani sample*. Berlin: Mouton de Gruyter.

ELŠÍK, V. & YARON, M., 2009. *Modality in Romani*. In: Hansen, Björn & Ferdinand de Haan (eds.) *Modals in the languages of Europe: A reference work*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter. s. 267–322.

FRIEDMAN, V. A., 2000. *Romani in the Balkan Linguistic League*. In: Tzitzilis, Ch. & Symeonidis, Kh. *Valkanikē (eds.) Glossologia: Sygkhronia kai diakhronia – Balkanlinguistik: Synchronie und Diachronie*. Thessaloniki: University of Thessaloniki. s. 95–105.

MATRAS, Y., 1994. *Structural Balkanisms in Romani*. In: Reiter, Norbert, Uwe Hinrichs & Jiřina van Leeuwen-Turnovcová (eds.) *Sprachlicher Standard und Substandard in Südosteuropa und Osteuropa. Beiträge zum Symposium vom 12.-16. Oktober 1992 in Berlin*. Wiesbaden: Harrassowitz. s. 195–210.

MATRAS, Y., 2001. *Tense, aspect, and modality categories in Romani*. *Sprachtypologie und Universalienforschung* č. 53, s. 162–180.

MATRAS, Y., 2005. *The classification of Romani dialects: A geographic-historical perspective*. In: Halwachs, Dieter, Barbara Schrammel & Gerd Ambrosch. *General and applied Romani linguistics*. Munich: Lincom Europa. s. 7–26.

SCHRAMMEL, B., 2005. *Borrowed verbal particles and prefixes in Romani: A comparative approach*. In: Halwachs, Dieter, Barbara Schrammel & Gerd Ambrosch. *General and applied Romani linguistics*. Munich: Lincom Europa. s. 99–113.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, rómsky, čiastočne český, čiastočne anglický

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/MKUV/22</i>	Názov predmetu: <i>Multikultúrna výchova</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent spracuje a prezentuje seminárnu prácu (40 %, maxim. 40 bodov, minim. 21 bodov) a absolvuje ústnu skúšku (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Študent je schopný vymedziť základné východiská multikultúrnej výchovy. Rozumie procesom fungovania kultúry a medzikultúrnej výmeny. Pozná základné kategórie pre opis kultúrnych fenoménov. Pozná ciele multikultúrnej výchovy a vie pomenovať základné štandardy multikultúrnej výchovy v primárnom a sekundárnom vzdelávaní. Má prehľad o základných metódach multikultúrnej výchovy zameraných na rozvoj interkultúrnych kompetencií žiakov.</i> Zručnosti <i>Na základe cieľov multikultúrnej výchovy dokáže aplikovať vhodné metódy multikultúrnej výchovy vo vyučovacom procese. Je schopný aplikovať tvorivé námety na rozvíjanie multikultúrnej a emocionálnej inteligencie rómskych i nerómskych žiakov v projektovom vyučovaní. Dokáže vybrať vhodné metódy multikultúrnej výchovy a aplikovať ich vo vyučovacom procese s cieľom posilňovania tolerance a rešpektu voči inakosti.</i> Kompetencie <i>Študent dokáže rozvíjať tolerantné postoje žiakov k odlišným kultúram a inakosti všeobecne. V rámci bežnej komunikácie medzi žiakom a učiteľom a žiakmi navzájom je schopný uplatňovať a presadzovať zásady medzikultúrnej komunikácie. Dokáže organizovať skupinové aktivity žiakov v rámci projektového vyučovania. Študent dokáže prezentovať vlastnú seminárnu prácu, odborne zdôvodniť svoje závery a možnosti aplikácie navrhovaných postupov v edukačnej praxi.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Multikultúrna výchova, multikulturalizmus (všeobecné a dejinné vymedzenie).</i> <i>Etnikum, etnicita, etnická príslušnosť a príbuzné pojmy.</i> <i>Kultúra. Definičné znaky kultúry. Kultúrna pluralita, kultúrne vzory.</i>	

Funkcie kultúry, stratifikácia kultúry, kultúrna tradícia, kultúrna identita, kultúrna výmena. Rasa a rasizmus. Predsudky, stereotypy, diskriminácia. Možné prístupy k multikultúrnej výchove. Štyri piliere multikultúrnej výchovy. Súčasné trendy v multikultúrnej výchove. Transkulturalita. Ciele a štandardy multikultúrnej výchovy. Základné stratégie a metódy multikultúrnej výchovy. Multikultúrne kompetencie učiteľa. Kultúrne citlivý učiteľ. Námety na projektové aktivity prierezovej témy multikultúrna výchova vo vyučovaní.

Odporúčaná literatúra:

ŽURIGOVÁ, N., 2004. Medzikultúrna komunikácia. Bratislava: FF UK.
 GOLEMAN, D., 1997. Emoční inteligence. Praha: Columbus.
 KOMINAREC, I., a E. KOMINARECOVÁ, 2005. Multikulturalita a edukácia. Prešov: FHV PU.
 KLEIN, V., 2008. Multikultúrna výchova a Rómovia. Nitra: UKF.
 ĽUPTÁKOVÁ – VANČÍKOVÁ, K., 2008. Učíme sa žiť v pestrom svete alebo interkultúrna výchova v primárnej edukácii. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum.
 MISTRÍK, E. a kol., 1999. Kultúra a multikultúrna výchova. Bratislava: Iris.
 MISTRÍK, E., 2012. Ciele a obsah multikultúrnej výchovy a vzdelávania pre Štátny vzdelávací program ISCED 2 a ISCED 3A.
 PETRASOVÁ, A. a kol., 2010. Model profesijných štandardov multikultúrnej výchovy pre učiteľov ZŠ. Bratislava: Nadácia OSF.
 PRŮCHA, J., 2006. Multikulturní výchova. Příručka (nejen) pro učitele. Praha: Triton.
 ROSINSKÝ, R., 2011, Multikultúrna výchova v základných školách. Nitra: UKF.
 SHAPIRO, L. E., 2004. Emoční inteligence dítěte a její rozvoj. Praha: Portál.
 VANČÍKOVÁ, K. a kol., 2013. Multikultúrna výchova – jej miesto v príprave učiteľa. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB.
 ZELINA, M., 1996. Strategie a metody rozvoja osobnosti žiaka. Bratislava: Iris.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/NANVE/22</i>	Názov predmetu: <i>Národy a národnosti v Európe</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>Prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na prednáškach a seminároch je povinná (povolené sú max. 3. ospravedlnené absencie). V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému (50%). V poslednom týždni výučby budú študenti absolvovať písomný test (50%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie definovať a vysvetliť základné pojmy ako národ, národnosť, etnická skupina, občan, imigrácia, integrácia a asimilácia. Vie charakterizovať základné historické kontexty spojené s národmi, národnosťami a migráciou. Pozná národnostné zloženie Európy.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať teoretické prístupy k štúdiu nacionalizmu a etnickej identity na súčasné i historické postavenie a charakteristiku národov a národností v Európe.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný orientovať sa a samostatne pracovať s relevantnou literatúrou a inými informačnými zdrojmi. Je citlivý na prejavy nacionalizmu alebo kultúrneho relativizmu voči jednotlivým skupinám. Študent vie osvojené poznatky interpretovať a komunikovať odbornému aj laickému publiku.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Národnosť a etnická identita ako kultúrny konštrukt.</i> <i>Presuny a migrácie obyvateľstva v Európe</i>	

Prehľad národnostného vývoja býv. Československa
Jednotlivé národy a etnické skupiny. Ich jazykové delenie a stručná história etnických procesov Európy s akcentom na obdobie od 2. pol. 20.st. do súčasnosti
Maďari a Uhorsko
Rumunsko a Moldavsko
Poľsko a Pobaltie
Ukrajina , Bielorusko, Ruská federácia
Balkán
Nemecko, Benelux a Škandinávia.
Západná a juhozápadná Európa.
Veľká Británia a Írsko, dôsledky kolonializmu pre koloniálne štáty.
Národy a etnické skupiny, ktoré nemajú svoj štát.
Novodobá migrácia.

Odporúčaná literatúra:

ANDERSON, B., 2008. *Představy společenství: úvahy o původu a šíření nacionalismu.* Praha: Karolinum.
 BAAR, V., 2001. *Národy na prahu 21. století, Emancipace nebo nacionalismus?* Nakladatelství Tilia, Ostrava.
 BARŠA, P., 1999. *Politická teorie multikulturalizmu.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
 CROWE, D., M., 1994. *A history of The Gypsies of Eastern Europe and Russia.* New York: St. Martin's Griffin.
 DANČÁK, B., a FIALA, P., 2000. *Národnostní politika v postkomunistických zemích.* Brno: MPU.
 GAJDOŠ, M., a KONEČNÝ, S., 1997. *Etnické minority na Slovensku. Spoločenskovedný ústav SAV Košice.*
 GELLNER, A., 1993. *Národy a nacionalismus.* Praha: Vyd. Hříbal.
 HANN, Ch., 1995. *Intellectuals, Ethnic Groups and Nations: Two Late-twentieth-century Cases. In Notions of nationalism.*
 HOBBSBAWM, E., J., 2000. *Národy a nacionalismus od roku 1780. Program, mýtus, realita.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
 HOENSCH, J., K., a BIMAN, S., a LIPTÁK, L., 1999. *Emancipácie Židov – antisemitizmus prenasledovanie v Nemecku, Rakúsko-Uhorsku, v českých zemiach a na Slovensku.* Bratislava: SAV.
 HROCH, M., 1999. *V národním zájmu.* Praha: Nakladatelství LN.
 MAGOCSI, P., R., 1995. *Historical Atlas of East Central Europe.* Seattle & London: University of Washington Press.
 ŠATAVA, L., 2000: *Národnostní menšiny v Evropě.* Praha: Vyd. Ivo Železný.
 ŠATAVA, L., 2001. *Jazyk a identita etnických menšin, Možnosti zachování a revitalizace.* Praha: Cargo Publishers.
 WANDYDZ, P., 1998. *Střední Evropa v dějinách. Od středověku až do současnosti. Cena Svobody.* Academia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
 slovenský, český

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/OBP/22</i>	Názov predmetu: <i>Obhajoba bakalárskej práce</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>kolokviálna skúška</i>	
Počet kreditov: <i>8</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>6.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Získanie dostatočného počtu kreditov v bakalárskom stupni štúdia.</i> <i>Študent môže k obhajobe práce pristúpiť aj s jedným posudkom s hodnotením nedostatočne (4, FX). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Hodnotenie predmetu sa vypočíta ako priemer z hodnotenia uvedeného v posudkoch školiteľa a oponenta a samotnej obhajoby práce študentom počas štátnej skúšky.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Absolvent predmetu dokáže na základe teoretického alebo teoreticko-empirického rozpracovania problematiky formulovať relevantné závery a odporúčania pre teóriu a prax edukácie. Počas obhajoby práce preukazuje komplexné vedomosti zo študovaného odboru vo vzťahu k téme vlastnej záverečnej práce. Vhodne používa odbornú terminológiu počas obhajoby. Pozná a v texte záverečnej práce využíva základné štandardné vedecké metódy.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Absolvent preukazuje schopnosť samostatnej odbornej práce na vybranej téme v kontexte obsahových a formálnych kritérií kladených na bakalársku prácu. Je schopný aplikovať teoretické východiská v kontexte špecifik vybranej problematiky. Dokáže diskutovať o aktuálnom stave v oblasti analyzovanej problematiky a odborne argumentuje vlastné stanoviská.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent v texte práce a počas obhajoby preukazuje schopnosť samostatne a tvorivo pracovať s odbornou literatúrou, prezentovať vedomosti a zručnosti získané počas pregraduálnej prípravy, obhájiť vlastné stanoviská a relevantne reagovať na pripomienky. Je pripravený naďalej rozvíjať svoje poznanie a kompetencie v systéme celoživotného vzdelávania.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Prezentácia priebehu riešenia témy bakalárskej práce.</i> <i>Prezentácia vybraných problémov, záverov a odporúčaní.</i> <i>Reakcie na posudky školiteľa a oponenta bakalárskej práce.</i> <i>Relevantné odpovede na otázky a pripomienky členov komisie.</i>	

Diskusia.

Odporúčaná literatúra:

MEŠKO, D., KATUŠČÁK, D., FINDRA, J. a kol., 2005. Akademická príručka. Martin: Osveta.
SKUTIL, M. a kol., 2011. Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Praha: Portál.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní, 2019. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. Dostupné na: <https://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>

ŠANDEROVÁ, J., 2009. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. Praha: Slon.

UMBERTO, E., 1997. Jak napsat diplomovou práci. Olomouc : Votobia.

Relevantná odborná literatúra k téme záverečnej bakalárskej práce.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, rómsky

Poznámky: predmet je súčasťou štátnej skúšky

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. Anna Orsós, PhD., Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD., Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D., Mgr. Lucia Segľová, PhD., Mgr. Lenka Goroľová, Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/ORAZOR</i>	Názov predmetu: <i>Olašskí Rómovia a základy olašskej rómčiny</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 6.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach a seminároch (20%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (40%) a absolvovanie vedomostného testu a ústnu skúšku (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy.</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Študent získa prehľad o subetnickej skupine Olašských Rómov na území Československa ich dejinách, kultúre, špecifikách a pod.</i> <i>Študent pozná základy olašskej rómčiny</i> <i>Študent vie túto skupinu identifikovať v teréne</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>História olašských Rómov, príchod na naše územie.</i> <i>Etymológia a používanie termínu olašský, vlašský, Vlachos, vlašiko.</i> <i>Kultúrne špecifiká olašských Rómov.</i> <i>Špecifiká olašskej rómčiny.</i> <i>Jazykové štýly a jazykové situácie olaškej rómčiny.</i> <i>Manželská endogamia a uzavretosť olašských komúnít.</i> <i>Olašskí Rómovia na území ČR a Slovenska.</i> <i>Olašskí Rómovia olaština v Európe a ďalšie príbuzné skupiny</i> <i>Hudba a piesňová tvorba olašských Rómov</i> <i>Kultúra olašských Rómov v masmédiách</i> <i>Literatúra olašských Rómov</i> <i>Obraz v literatúre a v médiách</i>	
Odporúčaná literatúra: <i>DAVIDOVÁ, E., JURKOVÁ, Z., 1999. Hudba a písňový folklór Romů. Brno: Moravské zemské muzeum.</i> <i>HANCOCK, I., 2001. Země utrpení. Dějiny otroctví a pronásledování Romů. Praha: Signeta.</i> <i>HORVÁTHOVÁ, J., 2001. Olaši a Rumungri. Romano hangos, č. 3, s. 7.</i>	

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1996. Co napovídá o romské rodině tradiční seznamovací ceremoniál. *Romano džaniben*, č. 1-2, s. 19-24.

JURKOVÁ, Z., (ed.), 2001. *Vlachická Djila. Nejstarší terénní nahrávky hudebního folkloru olašských Romů z České a Slovenské republiky*. Praha: Academia.

KOVALCSIK, K., 1985. *Vlach Gypsy Folk Songs in Slovakia (= Gypsy Folk Music of Europe 1)*. Budapest: Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences.

LAKATOŠOVÁ, M., 1994. Některé zvyklosti Olašských Romů. *Romano džaniben*, č. 3, s. 1-13.

MATRAS, Y., 2002. *Romani. A Linguistic Introduction*, Cambridge: Cambridge University Press.

MARUŠIAKOVÁ, E., 1985. K problematike cigánskej skupiny. *Slovenský národopis*, r. 33, č. 4, s. 694-708.

STOJKA, P., 1996. Soudci a soudy u Olašských Romů. *Romano džaniben*, č. 1-2, s. 120-128.

STEWART, M., 2005. *Čas Cikánů*. Brno: Barrister & Principal.

STOJKA, C., 1992. *Reisende auf dieser Welt (Aus dem Leben einer Rom-Zigeunerin)*. Wien: Herausgegeben von Karin Berger, Picus Verlag.

STOJKA, P., PIVOŇ, R., 2003. *Náš život – Amáro Trajo*. Bratislava: SD studio.

STOJKA, P., DAVIDOVÁ, E., HÜBSCHMANNOVÁ, M., (2000) *Dúral me avilem / Z dálky jsem přišel*. Praha: Nakladatelství Karel Holub Ars Bohemica.

ŠUSTEROVÁ, I., 2015. *Život olašských žien*. Bratislava, VEDA

TOKÁR, R., 2001. Sociálna kultúra valašských Rómov na Slovensku. *Etnologické rozpravy*, č. 2, s. 107-114.

WÁGNER, P., WÁGNEROVÁ, M.: *Vlaxika Rom/ Olaši*. Council of Europe. Online dostupné: <http://romafacts.uni-graz.at/index.php/culture/culture-3/vlaxika-rom-olai>.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, čiastočne anglický, čiastočne český

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová; Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/RAE/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómovia a etnicita</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na prednáškach a seminároch je povinná (povolené sú max. 3. ospravedlnené absencie) (20%). V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému (40%). V poslednom týždni výučby budú študenti absolvovať písomný test (40%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent sa orientuje v teóriách etnickej identity a nacionalizmu. Vie charakterizovať pojmy etnicita, etnické skupiny, nacionalizmus, ľudové modely, primordializmus, konštruktivizmus. Pozná výskumy etnickej identity a nacionalizmu a jeho hlavných predstaviteľov.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať získané teoretické poznatky nielen na rómsky emancipačný pohyb ale aj na iné národné emancipačné hnutia v minulosti a súčasnosti. Študent dokáže teoretické poznatky o marginalizovaných a stigmatizovaných skupinách prepojiť so súčasnými diskusiami a zobrazovaním Rómov a iných skupín.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie samostatne pracovať s odbornou literatúrou, získané informácie vie adekvátne analyzovať a interpretovať. Prakticky aj teoreticky sa orientuje v tom ako kognitívne rozlišovanie skupín vplýva na mocenské postavenie jednotlivých národov a etnických skupín.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Definovanie etnicity a výklad definícií</i> <i>Etnicita, identita a kultúra: prečo a ako ľudia vymedzujú skupiny</i>	

Primordializmus, situacionizmus, modernizmus, konštruktivizmus – vnímanie a hlavné predstavitelia
Fredrik Barth a teória etnických hraníc
Nacionalizmus, vzťah národ a etnicita
Sociálne inštitúcie reproduktujúce etnokultúrne informácie (náboženské organizácie, rodina, vekové skupiny, štát)
Etnická indiferencia, etnicita stigmatizovaných a marginalizovaných skupín
Indigenous people movement
Rómske migrácie a problematika zmeny identity
Sociálna diverzita, národné emancipačné hnutie v súčasnosti

Odporúčaná literatúra:

BANKS, M., 1996. Ethnicity: Anthropological Constructions. London: Routledge.
BARTH, F. (ed.), 1998. Ethnic Groups and Boundaries. Long Grove: Waveland Press Inc.
BARŠA, P., a STRMISKA, M., 1999. Národní stát a etnický konflikt. Brno: CDK..
ERIKSEN, T., H., 1993. Ethnicity and Nationalism. Anthropological Perspectives. Pluto Press.
GUY, W., a UHEREK, Z., a WEINEROVÁ, R., (eds), 2004. Roma Migration in Europe: Case studies. Münster: LIT Verlag/Institute of Ethnology of the Academy of Sciences of the Czech Republic.
UHEREK, Z., 2007. Rómske migrácie ze Slovenska v kontextu evropských migračných trendů. In: Sociologický časopis r. 43, č. 4, s. 747-774.
VERMELEUEN, H., a GOVERS, C., (eds), 1994. The Anthropology of Ethnicity. Beyond „Ethnic Groups and Boundaries. Amsterdam, Spinhuis.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/RAF/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómovia a film</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška</i> • <i>2/0 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (40%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (30%) a absolvovanie vedomostného testu (30%). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktívnej účasti na prednáškach, seminárnej práce a hodnotenia vedomostného testu</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná základné vývojové charakteristiky dejín slovenského resp. československého filmu. Študent pozná filmovú tvorbu s rómskou tematikou na Slovensku a v Československu ako aj začínajúcu dokumentárnu tvorbu rómskych autorov. Študent dokáže identifikovať dôležité témy a obrazy prítomné vo filmových zobrazeniach Rómov. Dokáže charakterizovať a interpretovať opakujúce sa stereotypy prítomné vo filmovej tvorbe.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať získané poznatky pri sledovaní dokumentárnych filmov zobrazujúcich menšiny.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent získa určitú citlivosť voči tradičnému zobrazovaniu Rómov vo filme a médiách všeobecne. Študent dokáže kriticky spochybniť a diskutovať o stereotypných zobrazeniach prítomných vo filme, médiách ako aj všeobecnejšie vo výtvarnom umení.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Dejiny Československého filmu</i> <i>Dejiny Slovenského filmu</i> <i>Rómovia ako téma filmu v medzivojnovom období (K. H. Máchu – Cikáni...)</i> <i>Rómovia a rómske témy v Československom filme po druhej svetovej vojne (Muj přítel Fabián, Kdo se bojí utíká...)</i> <i>Rómovia v umeleckom filme na Slovensku a v Čechách po roku 1989</i> <i>Dokumentárna tvorba a Rómovia (Deti vetra....)</i>	

Stereotypy a Rómovia vo filme

Zahraničná filmová tvorba a Rómovia – T. Gatlif. E. Kusturica,

Odporúčaná literatúra:

BAZIN, A., 1979. *Co je to film?* Praha: Čs. filmový ústav.

MUKAŘOVSKÝ, J., 1966. *Studie z estetiky.* Praha: Odeon.

DVORSKÁ, F., 2010. *Filmy s romským přízvukem. Diplomová práce na oboru romistika, FF UK v Praze.*

GATLIF, T., *Latcho drom (film – Francie 1990) a ďalšie filmy autora*

BILÍK, P., 2013. *Československá kinematografie 50. a 60. let (mimo „novou vlnu“).* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

MACEK, V., a PAŠTÉKOVÁ, J., 2017. *Dejiny slovenskej kinematografie 1896-1969.* Bratislava: Slovenský filmový ústav.

MOJŽIŠOVÁ, Z., 2014. *Premýšľanie o filmových Rómoch.* Bratislava: Vysoká škola múzických umení.

CIEL, M., 2017. *Film a politika: Ideológia a propaganda v slovenskom filme 1939-1989.* Bratislava: Občianske združenie Vlna.

PALÚCH, M., 2015. *Autorský dokumentárny film na Slovensku po roku 1989.* Bratislava: Občianske združenie Vlna.

Kolektív autorov, 2014. *Film a kultúrna pamäť.* Bratislava: Asociácia slovenských filmových klubov.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	D	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/RAH/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómovia a hudba</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška</i> • <i>1/0 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie. Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (40%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie práce (30%) a absolvovanie vedomostného testu (30%). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktívnej účasti na prednáškach, seminárnej práce a hodnotenia vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent dokáže vymenovať základné hudobné štýly a diela s rómskou tematikou, charakterizovať etapy vývinu rómskej hudby v jednotlivých regiónoch Európy so zameraním na regióny západnej, strednej, východnej a juhovýchodnej Európy, má prehľad o jednotlivých rómskych hudobných štýloch, ich najvýznamnejších reprezentantoch a kapelách. Má prehľad o medzinárodných a domácich inštitúciách a podujatiach so zameraním na rómsku hudbu. Dokáže identifikovať hudobnú tvorbu Rómov, s jej premenami a rozdelením podľa jednotlivých regiónov vo svete a podľa jednotlivých rómskych skupín.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže vnímať rómsku hudobnú tvorbu ako umenie, je schopný implementovať získané vedomosti z oblasti hudby vo výchovno – vzdelávacom procese na hodinách jazyka a literatúry, multikultúrnej výchovy a na hodinách hudby na II. stupni elementárneho vzdelávania a na stredných školách.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný samostatne pristupovať k implementácii získaných poznatkov do výchovno vzdelávacích plánov podľa ISCED II a ISCED III, je schopný určovať jednotlivé štýly rómskej hudby, vyhľadávať v hudobninách špecifické znaky jednotlivých žánrov rómskej hudby a je schopný samostatne pristupovať k analýze hudobného diela.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Rómska hudba – všeobecný úvod do problematiky</i>	

Hudba v Indii

Hudba Rómov a príbuzných skupín – Ázie

Rómska hudba na Balkáne I

Rómska hudba na Balkáne II

Rómska hudba v Rusku

Flamenco a rómska hudba vo Španielsku

Rómska hudba v Uhrách

Hudba sinto-manušskej rómskej skupiny a rom-jazz

Rom-pop u nás i vo svete

Post – rompop a fúzie

Súčasná rómska world music

Odporúčaná literatúra:

ADAM, G., 2007. Antológia rómskej hudby. Bratislava: ŠPU.

BELIŠOVÁ, J., 2015. Šun, Devla, šun tu man. Počúvaj ma, Bože, počúvaj. Rómske kresťanské piesne a príbehy. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, Žudro.

BELIŠOVÁ, J., MOJŽIŠOVÁ, Z., 2014. O Del dživel. Boh žije. Kresťanské piesne Rómov na Slovensku. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, Žudro.

BELIŠOVÁ, J., 2012. Bašav more bašav : o piesňach slovenských Rómov. Bratislava : Žudro : Ústav hudobnej vedy SAV.

BELIŠOVÁ, J., 2011. Neve giľa / Nové rómske piesne / New Roma Songs. Piesňová zbierka a DVD. Bratislava: Žudro v spolupráci s Ústavom hudobnej vedy SAV.

BELIŠOVÁ, J., 2006. Hojna nejna. Phurikane giľa 2. Tanečné rómske piesne. Zborník piesní, CD. Bratislava: Žudro.

BELIŠOVÁ, J., 2002. Phurikane giľa. Starodávne rómske piesne. Kniha, zborník piesní, CD. Bratislava: Žudro.

BELIŠOVÁ, J., (ed.), 2010. After Phurikane. Starodávne rómske piesne inak / Ancient Roma Songs anew. CD, DVD. Bratislava: Žudro.

BELIŠOVÁ, J., (ed.), 1996. Karačoňa. Rómske vianočné piesne. CD. Bratislava : Žudro, 2003.

JURKOVÁ, Z., 2001. Kapitoly z mimoevropské hudby. Olomouc: Univerzita Palackého.

DAVIDOVÁ, E., ŽIŽKA, J., 1991. Folk Music of the Sedentary Gypsies of Czechoslovakia. Budapest.

HOLUB, K., (ed.), 1999. Čhajori romaňi. Praha: Ars Bohemia.

HOLUB, K., (ed.), 2000. Dúral me ávilem. Praha: Ars Bohemia.

JURKOVÁ, Z., (ed.), 2003. Rómská hudba na přelomu tisíciletí. Praha: Slovo 21.

POLEDŇÁK, I., FUKAČ, J., 2001. Úvod do studia hudební vědy. Olomouc: Univerzita Palackého. Romano džaniben – statě o hudbě.

SPAUTZ, R., 1983. Django Reinhardt, Mythes et Réalités. Luxembourg.

KOVLACSIK, K., 1985. Vlach Gypsy Folk Songs in Slovakia – Gypsy Folk Music of Europe 1. Budapest: Institute for Musicology of the Hungarian Academy for Sciences

Hudobný materiál:

CD svetovej rómskej hudby – archív a knižnica URŠ

Nahrávky na verejných webových prezentáciách (www.youtube.com ,

<http://www.romskahudba.cz> apod.)

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušíňka, Ph.D., Mgr. Lucia Segľová, PhD.**Dátum poslednej zmeny:** 1.9.2022**Schválil:** Mgr. Alexander Mušíňka, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/ROMNA/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómovia a náboženstvo</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>Prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na prednáškach a seminároch je povinná (povolené sú max. 3. ospravedlnené absencie). V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému (50%). V poslednom týždni výučby budú študenti absolvovať písomný test (50%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent sa orientuje v problematike religiozity Rómov. Je schopný definovať základné náboženské aktivity Rómov v kontexte rodinných zvykov. Vie vymenovať a charakterizovať aktivity jednotlivých náboženských a cirkevných zborov, ktoré vyvíjajú svoju činnosť v rómskych komunitách. Študent je schopný charakterizovať a vysvetliť náboženské aktivity Rómov v minulosti</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie vysvetliť ako môže náboženský život Rómov ovplyvňovať ďalšie aspekty života rómskych jednotlivcov i celých komunít.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný orientovať sa a samostatne pracovať s relevantnou literatúrou a inými informačnými zdrojmi. Študent vie osvojené poznatky interpretovať a komunikovať odbornému aj laickému publiku.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Všeobecný prehľad skúmania religiozity Rómov</i>	

Žitá religiozita Rómov: obrady životného cyklu – Narodenie, krst (náboženský význam prisahy), pohreb

Žitá religiozita Rómov: magické praktiky

Rómske kresťanstvo: špecifiká rómskeho ponímania kresťanstva

Rómske kresťanstvo: Rómska púť v Gaboltove, Kult Svätej Sary

Pôsobenie kresťanských cirkví v rómskych komunitách na Slovensku

Pôsobenie ostatných cirkví v rómskych komunitách na Slovensku

Rómske letničné hnutie v Európe / vznik a rozmach

Pôsobenie letničných a charizmatických hnutí v rómskych komunitách na Slovensku

Náboženské konverzie a sociálna zmena v rómskych komunitách

Odporúčaná literatúra:

ACTON, T., 1979. The Gypsy Evangelical Church. In: Crawford, S. (ed.): *The Ecumenical Review – Journal of the World Council of Churches* r. 31, č. 3, s. 11-17.

DAVIDOVÁ, E., 1988. Lidové náboženství trebišovských Cikánů-Romů v padesátých letech 20. století, před rozpadem jejich tradiční komunity, In: *Slovenský národopis*, r. 36, č. 1, s. 92-103.

DIENSTBIEROVÁ, K., 2008. Vliv letničního hnutí na komunity katalánských Gitanů v jižní Francii. In: *Romano džaniben, ňilaj*, s. 31-51.

GREŠKOVÁ, L., (ed.), 2009. *Pastorácia Rómov (hľadanie rómskeho Boha)*. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku – historicko-etnografický náčrt*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.

HRUSTIČ, T., 2010. Faktory ovplyvňujúce náboženské konverzie Rómov. In: *Slovenský národopis*, r. 58, č. 3, s. 306-322.

HRUSTIČOVÁ, Ľ., 2010. Letničné hnutie medzi Rómami (Na príklade dvoch zborov z východného Slovenska). In: *Slovenský národopis*, r. 58, č. 3, s.338

KOVÁČ, M., a MANN, A., B., (eds.), 2003. *Boh všetko vidí – duchovný svet Rómov na Slovensku*. Bratislava: Chronos.

KOVÁČ, M., JURÍK, M., 2002. Religiozita Rómov a aktivity cirkví vo vzťahu k Rómom. In: VAŠEČKA, M., (ed.), *Čačipen pal o Roma – Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky.

MANN, A., B., 1988. Obyčaje pri úmrtí Cigánov-Rómov v troch spišských obciach. *Slovenský národopis* r. 36, č. 1, s. 192-201.

MANN, A., B., 1993. Vartovanie pri mŕtvych u Rómov na Slovensku. In: KREKOVÍČ, E., (ed.), *Kultové a sociálne aspekty pohrebného rítu od najstarších čias po súčasnosť*. Bratislava: Slovenská archeologická spoločnosť – Slovenská národopisná spoločnosť, s. 81-88.

MANN, A., B., 1994. Obyčaje pri narodení dieťaťa u Rómov na Slovensku. In: FEGLOVÁ, V., (ed.), *Tradičná ľudová kultúra a výchova v Európe*. Nitra. s. 132-136.

MANN, A., B., 2002. Rómovia a viera pohľadom etnológa. In: *Nové dimenzie* r. VI, č. 3, s. 8-10.

PODOLINSKÁ, T., 2007. Čokoládová Mária – „rómske kresťanstvo“ na Slovensku. In: *Etnologické rozpravy*, r. XIV, č. 1, s. 50-77.

PODOLINSKÁ, T., a HRUSTIČ, T., 2010. *Boh Medzi bariérami. Sociálna inklúzia Rómov náboženskou cestou*. ÚEt SAV, Bytča : Coreta.

PODOLINSKÁ, T., a HRUSTIČ, T., 2011. Vedie náboženská zmena k sociálnej inklúzii Rómov? In: *Slovenský národopis*, r. 59, č. 4, s. 413-431.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, český

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/RAP/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómovia a politika</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška</i> • <i>1/0 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 1	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach (20%), pričom sa tolerujú 3 ospravedlnené absencie, ktoré budú nahradené konzultáciami a náhradnou prácou, spracuje a odovzdá jednu seminárnu prácu (40%). Na záver predmetu študent absolvuje písomný test (40%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, bodov, na získanie hodnotenia B najmenej 80%, bodov, na hodnotenie C najmenej 70%, bodov, na hodnotenie D najmenej 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, testu a aktivity na seminároch.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná základné formy občianskej a politickej participácie Rómov na Slovensku v súvislosti s historickými udalosťami v období 20. a 21. storočia. Vie podať základné informácie o verejnej angažovanosti Rómov.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent sa vie orientovať v širšom ponímaní prekážok zapájania sa Rómov do politických aktivít na Slovensku. Vie aplikovať poznatky o možnostiach aktívneho podielu Rómov na tvorbe a realizácii verejných politík.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent sa vie samostatne orientovať v politickom živote na Slovensku s dôrazom na politickú participáciu Rómov. Študent vie zodpovedne a erudovane analyzovať a zhodnotiť činnosť rómskych i nerómskych politikov a politických strán v prospech rómskej komunity.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Cieľom predmetu je poskytnúť študentom znalosti o možnostiach a reálnych výsledkov aktívneho zapájania sa Rómov do verejného politického života na Slovensku.</i>	

Účasť Rómov na spoločenskom a verejnom živote spoločnosti v širších súvislostiach.
 Možnosti občianskej a politickej participácie Rómov pred rokom 1989 a po roku 1989.
 Aktívna účasť Rómov na tvorbe verejných politík.
 Rómovia a samospráva – miestna a regionálna.
 Rómovia a štátna správa – okresná a celoštátna.
 Účasť Rómov vo voľbách – pasívna a aktívna.
 Rómske politické strany – minulosť a prítomnosť.
 Prekážky a možnosti zvýšenia aktívnej účasti Rómov na politickom živote.
 Politicky aktívny a rozhladený Róm - výhody pre Rómov a pre celú spoločnosť

Odporúčaná literatúra:

BENČ, V., HRUSTIČ, T., KARDOS, T., a MUŠINKA, A., (eds.), 2013. Teoretické a praktické otázky politickej participácie Rómov na lokálnej úrovni. Prešov: Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku.
 KAŠPAROVÁ, I., 2014. Politika romství, romská politika. Praha-Brno: SLON.
 KOTVANOVÁ, A., SZÉP, A., a ŠEBESTA, M., 2003. Vládna politika a Rómovia 1948-2002. Slovenský inštitút medzinárodných štúdií.
 MANN, A., B., 1994. Rómovia a voľby 1992. In: Romano džaniben, č. 1-2, s. 19-24.
 MOJŽIŠOVÁ, K., 2020. Rómovia 30 rokov po ... Košice: Rozhlas a televízia Slovenska.
 PEČINKA, P., 2009. Rómske strany a politici v Európe. Brno: Doplněk.
 PODOLINSKÁ, T., a HRUSTIČ, T., (ed.), 2015. Čierne-biele svety: Rómovia v majoritnej spoločnosti na Slovensku. Bratislava, VEDA.
 ŠČUKA, E., 2019. Cikánský baron jsem já. Praha: Knihovna Václava Havla.
 STRATÉGIA SR PRE INTEGRÁCIU RÓMOV DO ROKU 2020. Dostupné:
<https://www.minv.sk/?romske-komunity-uvod&subor=160449>
 VAŠEČKA, M., 2003. Čačipen pal o Roma: Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku. Bratislava: IVO.
 VAŠEČKA, M., JURÁSKOVÁ, M., KRÍGLEROVÁ, E., PULIŠ, P., a RYBOVÁ, J., 2002. Rómske hlasy: Rómovia a ich politická participácia v transformačnom období. Bratislava, IVO.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
 slovenský, český

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: *Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/RARRVL/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómovia a rómske reálie v literatúre</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent spracuje a prezentuje seminárnu prácu (40 %, maxim. 40 bodov, minim. 21 bodov) a absolvuje ústnu skúšku (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov). Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Študent má poznatky o znakoch kultúry a reálií Rómov od najstarších čias po súčasnosť, o obrazoch rómskej kultúry a reálií v živote Rómov v tvorbe rómskych a nerómskych spisovateľov. Vie charakterizovať umelecké zobrazenie života Rómov v tvorbe rómskych a nerómskych spisovateľov. Má poznatky o tvorbe významných osobností v literatúre z radu rómskych a nerómskych spisovateľov. Vie pomenovať a opísať špecifiká umeleckého zobrazenia Rómov v tvorbe rómskych a nerómskych autorov na Slovensku (v pôvodnej a prekladovej literatúre). Dokáže špecifikovať znaky kultúry a reálií rómskej národnostnej menšiny.</i> Zručnosti <i>Študent dokáže získané vedomosti aplikovať v analýzach literárnych diel rómskych spisovateľov, špecificky: obraz rómskej kultúry a reálií v živote Rómov, využiť umelecké zobrazenie života Rómov v tvorbe rómskych i nerómskych autorov na posilnenie sebaidentifikácie Rómov k vlastnému etniku a spoznávanie inakosti Rómov, charakterizovať tvorbu významných osobností v literatúre zobrazujúcich znaky kultúry a reálií v živote Rómov a ich ohlas v literárnej kritike na Slovensku. Je schopný implementovať získané poznatky do prierezových tém predmetov: slovenský jazyk a literatúra, hudobná výchova, multikultúrna výchova.</i> Kompetencie <i>Študent je schopný využiť získané poznatky o kultúre Rómov od najstarších čias až po súčasnosť vo vzdelávaní žiakov na II. stupni elementárneho vzdelávania a na stredných školách. Samostatne pristupuje k implementácii získaných poznatkov do školského</i>	

vzdelávacieho programu na elementárnom stupni vzdelávania a na stredných školách.
Dokáže poznatky tvorivo využiť k tvorbe výchovno tematických plánov na II. stupni elementárneho vzdelávania a na stredných školách.

Stručná osnova predmetu:

Základné východiská o rómskej kultúre a reáliách v živote Rómov od najstarších čias po súčasnosť (antropológia človeka, Rómovia v dokumentoch, pravlasť Rómov, migračné trasy, Rómovia v Európe, usadenie Rómov, rómska rodina – znaky a odlišnosti, rómska minorita v majoritnej spoločnosti, špecifiká Rómov – reč, jazyk, zvyky, obyčaje, literárne pramene o Rómoch, rómske umenie, hudba, spev, tanec, divadlo, tradičné rómske remeslá, hodnota vzdelania u Rómov a i.).

Základné literárnovedné východiská o rómskej kultúre a reáliách v živote Rómov od najstarších čias po súčasnosť (literárna tvorba Rómov a Nerómov, pôvodná a prekladová literatúra).

Vývinové súvislosti literárneho obrazu Rómov na Slovensku v 30. – 50. rokoch 20. storočia.

Vývinové súvislosti literárneho obrazu Rómov na Slovensku od 60. rokov 20. storočia do roku 1989.

Vývinové súvislosti literárneho obrazu Rómov na Slovensku od roku 1989 po súčasnosť.

Žánrová podoba, rómski a nerómski autori pôvodnej a prekladovej literatúry na Slovensku.

Literárny obraz Rómov v autorskej rozprávke na Slovensku.

Literárny obraz Rómov v tvorbe významných rómskych a nerómskych autorov na Slovensku.

Špecifiká literárneho obrazu Rómov v tvorbe rómskych a nerómskych autorov na Slovensku.

Literárny obraz Rómov v multikultúrnej výchove žiakov.

Odporúčaná literatúra:

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku*. Bratislava: SAV.

HLEBOVÁ, B., 2006. *Žánre detskej literatúry v čítaní s porozumením. (Príručka pre rómskeho asistenta učiteľa.)* Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B., 2010. *Rómska identita (romipen) v rómskych rozprávkach (paramisa)*. Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B. a kol., 2011. *Rómovia v literatúre pre deti a mládež na Slovensku*. Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B., 2011. *Slovník autorov rómskej literatúry pre deti a mládež*. Prešov: PF PU.

LIEGOIS, J. P., 1995. *Rómovia, Cigáni, Kočovníci*. Bratislava: Charis.

MANN, A. B., 1995. *Vybrané kapitoly z dejín Rómov*. Bratislava: SPN.

ŘÍČAN, P., 1998. *S Romy žít budeme – jde o to jak*. Praha: Portál.

SEDLÁK, A., 1992. *Poznávame Cigánov – Rómov*. Prešov: Metodické centrum.

BIBIANA, revue o literatúre a umení pre deti a mládež

Romano nevo ľil

Ľuľudi

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Jana Gáborová Kroková**Dátum poslednej zmeny:** 1.9.2021**Schválil:** Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/RLPDAMNS/22</i>	Názov predmetu: <i>Rómska literatúra pre deti a mládež na Slovensku</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>3</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>3.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent vypracuje a prezentuje interpretáciu 10 rómskych literárnych textov (pracovných listov) zo žánrov rómskej literatúry pre deti a mládež (40 %, maxim. 40 bodov, minim. 21 bodov) a absolvuje ústnu skúšku (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Študent vie popísať špecifické znaky rómskej kultúry v slovesnom a dramatickom umení, dokáže charakterizovať vývoj a špecifiká rómskej literatúry pre deti a mládež na Slovensku, vie identifikovať znaky rómskej identity (romipen) v rómskej rozprávke – vo vlastnostiach a spôsobe života rómskych literárnych postáv, medziľudských vzťahoch a dodržiavaní vnútorných zákonov v duchovnom živote a životnej filozofii. Je schopný analyzovať znaky rómskej identity (romipen) v slovesnom umení – vo vlastnostiach a spôsobe života rómskych literárnych postáv, v medziľudských vzťahoch a dodržiavaní vnútorných zákonov, v duchovnom živote a životnej filozofii.</i> Zručnosti <i>Študent dokáže získané vedomosti aplikovať k špecifikácii znakov rómskej kultúry v slovesnom a dramatickom umení a v žánroch rómskeho folklóru a rómskej literatúry pre deti a mládež na Slovensku. Študent je schopný samostatne vyberať vhodný literárny text (od rómskych a nerómskych spisovateľov) pre žiakov II. stupňa elementárneho vzdelávania a žiakov stredných škôl vo vzdelávacom procese. Pri výbere literárneho textu dokáže vychádzať zo získaných vedomostí a zručností v rámci tohto predmetu a je schopný získané poznatky a zručnosti implementovať do tematicko vzdelávacích plánov a vyučovacieho procesu na úrovni ISCED 2 a 3.</i> Kompetencie <i>Študent je schopný samostatne sa orientovať v základných problémoch literárnej kritiky literatúry pre deti a mládež, je schopný prezentovať poznatky o znakovej a komunikačnej</i>	

podstate literárneho diela v literatúre pre deti a mládež, dokáže samostatne prezentovať získané poznatky pri didaktickej interpretácii literárneho diela určeného pre deti a mládež.

Stručná osnova predmetu:

Základné literárnovedné východiská o rómskej literatúre na Slovensku (literárna tvorba Rómov, intencionálna a neintencionálna tvorba, pôvodná a prekladová literatúra).

Vývinové súvislosti rómskej literatúry na Slovensku v 30. – 50. rokoch 20. storočia.

Vývinové súvislosti rómskej literatúry na Slovensku od 60. rokov 20. storočia do roku 1989.

Vývinové súvislosti rómskej literatúry na Slovensku od roku 1989 po súčasnosť.

Žánrová podoba rómskej literatúry – rómsky folklór, pôvodná a prekladová literatúra.

Rómska rozprávka (paramisi) ako najdominantnejší žáner rómskej literatúry pre deti a mládež na Slovensku.

Rómska identita (romipen) a jej zachovávanie v slovesnom umení Rómov.

Rómska identita (romipen) v rómskych rozprávkach (paramisa) – vo vlastnostiach a spôsobe života rómskych literárnych postáv, v medziľudských vzťahoch a dodržiavaní vnútorných zákonov, v duchovnom svete a životnej filozofii Rómov.

Špecifiká rómskej literatúry pre deti a mládež na Slovensku a jej využitie v multikultúrnej výchove žiakov.

Významné osobnosti v pôvodnej a prekladovej rómskej literatúre pre deti a mládež na Slovensku.

Literárna kritika o rómskej literatúre pre deti a mládež na Slovensku

Odporúčaná literatúra:

BANGA, D., 1969. Čierny vlas. Cigánske rozprávky. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo.

BERKY-ĽUBORECKÝ, J., 1994. Sny o šťastí. Bratislava: Štúdio -dd-.

HLEBOVÁ, B., 2006. Žánre detskej literatúry v čítaní s porozumením. (Príručka pre rómskeho asistenta učiteľa.) Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B., 2010. Rómska identita (romipen) v rómskych rozprávkach (paramisa). Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B., a kol. 2011. Rómovia v literatúre pre deti a mládež na Slovensku. Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B., 2011. Slovník autorov rómskej literatúry pre deti a mládež. Prešov: PF PU.

KOPÁL, J., 1998. Próza a poézia pre mládež. Teória/poetológia. Nitra: Enigma.

LACKOVÁ, E., 1992. Rómske rozprávky/Romane paramisa. Východoslovenské vydavateľstvo.

BIBIANA, revue o literatúre a umení pre deti a mládež

Romano nevo ľil

Ľuľudi

Romano džaniben

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: <i>Mgr. Alexander Mušíinka, Ph.D.; Mgr. Jana Gáborová Kroková</i>
Dátum poslednej zmeny: <i>1.9.2021</i>
Schválil: <i>Mgr. Alexander Mušíinka, PhD.</i>

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SKBP1/22</i>	Názov predmetu: <i>Seminár k bakalárskej práci I.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>seminár</i> • <i>0/2 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>2</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>5.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie počas semestra. Hodnotenie pozostáva z a) povinnej účasti na seminároch (20%, najviac 20 bodov); b) vypracovania seminárnej práce na zadanú tému (80%, najviac 80 bodov) - seminárnu prácu odovzdajú študenti vyučujúcemu v tlačenej podobe v stanovenom termíne; rozsah práce stanoví vyučujúci, práca bude formátu A4, riadkovanie 1,5, písmo Times New Roman veľkosť 12; v práci je potrebné dodržiavať techniku (harvardský systém) a etiku citovania. Štruktúra práce vychádza z internej smernice PU. Každá zo súčastí hodnotenia musí byť študentom naplnená na minim. 50 %.</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie vymenovať znaky odborného textu a odlišiť ho od ostatných druhov textu (žánrov). Pozná základné fázy tvorby odborného textu. Vie vymenovať najčastejšie využívané databázy odborných a vedeckých zdrojových dokumentov. Vie pomenovať funkcie záverečnej práce v prvom stupni VŠ štúdia. Pozná povinné súčasti záverečnej práce. Vie zdôvodniť a vysvetliť výber kvantitatívnych a kvalitatívnych postupov skúmania pedagogických javov. Pozná zásady akademickej etiky a etikety. Vie správne citovať podľa internej smernice Prešovskej univerzity.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent sa dokáže samostatne orientovať v zdrojových databázach. Dokáže selektovať podstatné a relevantné informácie, je schopný vytvárať poznámkový aparát k vytváranému textu a určovať a udržiavať logiku jeho výstavby. S použitím relevantnej odbornej literatúry dokáže samostatne zostaviť odborný text v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej prvému stupňu VŠ štúdia a v súlade s požiadavkami vyučujúceho. Dokáže spracovať seminárnu prácu podľa osvojených zásad tvorby odborného textu. Je schopný formátovať text v textovom editore podľa stanovených kritérií v internej smernici PU.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Primerane prvému stupňu VŠ štúdia je schopný v písomnej podobe komunikovať poznatky vlastného teoretického a empirického skúmania. Je kompetentný sa rozhodovať o spôsobe</i>	

skúmania vybraných javov súvisiacich s témou záverečnej práce. Je schopný neustále prehĺbovať svoje poznanie v oblasti, ktorej sa venuje v záverečnej práci. V spolupráci so školiteľom organizuje proces tvorby podkladov k záverečnej práci, samostatne a efektívne manažuje jednotlivé fázy tvorby záverečnej práce.

Stručná osnova predmetu:

Odborný text ako výsledok vedeckého poznania. Charakteristiky odborného textu v porovnaní s inými druhmi textov.

Funkcie a štruktúra odborného textu.

Práca s odbornou literatúrou. Etika a technika citovania.

Orientácia v informačných zdrojoch.

Druhy a funkcie odborných a záverečných prác vo vysokoškolskom štúdiu.

Všeobecné požiadavky na tvorbu záverečnej práce. Zadanie, štruktúra a časový harmonogram záverečnej práce.

Teoretické východiská a základné pojmy – teoretické a empirické časti záverečnej práce.

Druhy skúmania pedagogických javov.

Metódy kvantitatívneho a kvalitatívneho skúmania pedagogických javov.

Hlavné zásady a výstavba textu. Štruktúra ZP.

Formálna stránka a úprava záverečnej práce.

Hodnotenie a obhajoba záverečnej práce.

Základy akademickej etiky a etikety.

Odporúčaná literatúra:

MEŠKO, D., KATUŠČÁK, D., FINDRA, J. a kol., 2005. Akademická príručka. Martin: Osveta.

SKUTIL, M. a kol., 2011. Základy pedagogicko-psychologického výskumu pro studenty učitelství. Praha: Portál.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní, 2016. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2016.pdf>

ŠANDEROVÁ, J., 2009. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. Praha: Slon.

UMBERTO, E., 1997. Jak napsát diplomovou práci. Olomouc : Votobia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, anglický

Poznámky: povinný predmet

Zabezpečujú a kredity udeľujú z dotácie UZ odborné katedry, na ktorých si študenti zvolil tému bakalárskej práce.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD., Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., Mgr. Lucia Segľová, PhD., Mgr. Lenka Goroľová, Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SKBP2/22</i>	Názov predmetu: <i>Seminár k bakalárskej práci II.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>seminár</i> • <i>0/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 6.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety: <i>Seminár k bakalárskej práci I.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na seminároch je povinná. Povinné priebežné konzultácie medzi autorom BP a školiteľom (najmenej 5 konzultácií, ostatné v prípade potreby). Spracovanie projektu bakalárskej práce (problém, teoretické východiská, ciele, spôsob spracovania) a jeho predloženie pred realizáciou konzultácií (40 %, maxim. 40 bodov). V závere výučbovej časti semestra (najneskôr posledný týždeň) študent odovzdá školiteľovi predbežnú pracovnú verziu bakalárskej práce (60 %, maxim. 60 bodov), ktorá bude obsahovať všetky náležitosti bakalárskej práce po obsahovej aj formálnej stránke; na návrh školiteľa vyučujúci predmetu udelí študentovi kredity.</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie vysvetliť čo je problém a cieľ záverečnej práce. Pozná zásady tvorby odborného textu. Pozná význam a spôsob odkazovania sa na zdroje v texte. Vie pomenovať zásady tvorby bibliografického odkazu. Vie zadefinovať funkciu úvodu, abstraktu a záveru v záverečnej práci a dokáže pomenovať ich funkcie. Pozná povinné súčasti záverečnej práce. Vie zdôvodniť a vysvetliť výber kvantitatívnych a kvalitatívnych postupov skúmania pedagogických javov. Pozná zásady akademickej etiky a etikety. Vie citovať podľa internej smernice Prešovskej univerzity.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Na základe analýzy zdrojov je študent schopný vytvoriť text s logickým a presným formulovaním myšlienok. Dokáže vytvoriť abstrakt, napísať úvod a záver. Je schopný používať vedecké metódy (analýzy, syntéza, indukcia, dedukcia, generalizácia, komparácia) pri zostavovaní textu a v empirickej práci. V texte preukazuje zručnosť správne používať daný spôsob citovania a záznamu bibliografických odkazov. Študent sa dokáže samostatne orientovať v zdrojových databázach. Je schopný formátovať text v textovom editore podľa stanovených kritérií v internej smernici PU.</i> <i>Kompetencie</i>	

Primerane prvému stupňu VŠ štúdia je schopný v písomnej podobe komunikovať poznatky vlastného teoretického a empirického skúmania. Je kompetentný sa spolourozhodovať o spôsobe skúmania vybraných javov súvisiacich s témou záverečnej práce. Dokáže efektívne manažovať proces tvorby práce v jej jednotlivých etapách. So školiteľom svojej práce vedie kultivovanú a odbornú diskusiu. Je schopný neustále prehĺbovať svoje poznanie v oblasti, ktorej sa venuje v záverečnej práci. Samostatne pripravuje projekt bakalárskej práce, formuluje odborné argumenty a obhajuje svoj postup. V spolupráci so školiteľom organizuje proces tvorby záverečnej práce.

Stručná osnova predmetu:

Rozbor všeobecných požiadaviek na tvorbu záverečnej práce.

Analýza štruktúry a obsahu a záverečnej práce, analýza použitej literatúry.

Metodológia tvorby záverečnej bakalárskej práce. Stanovenie problému, cieľa a štruktúry záverečnej práce.

Tvorba projektu záverečnej bakalárskej práce.

Rozbor skúmaných pedagogických javov v BP, použitých metód zhromažďovania údajov v ZP, analýza použitých metód kvantitatívneho a kvalitatívneho spracovania výsledkov ZP.

Príprava študenta na obhajobu bakalárskej práce.

Odporúčaná literatúra:

MEŠKO, D., KATUŠČÁK, D., FINDRA, J. a kol., 2005. Akademická príručka. Martin: Osveta.

SKUTIL, M. a kol., 2011. Základy pedagogicko-psychologického výskumu pro studenty učitelství. Praha: Portál.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní, 2016. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2016.pdf>

ŠANDEROVÁ, J., 2009. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. Praha: Slon.

UMBERTO, E., 1997. Jak napsát diplomovou práci. Olomouc : Votobia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, anglický

Poznámky: povinný predmet

Zabezpečujú a kredity udeľujú z dotácie UZ odborné katedry, na ktorých si študenti zvolil tému bakalárskej práce.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD., Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D., Mgr. Lucia Segľová, PhD., Mgr. Lenka Goroľová, Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SSZNRJ/22</i>	Názov predmetu: <i>Syntax so zameraním na rómsky jazyk</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1- týždenne</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>3</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>5.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>skúška</i> <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (20%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, vypracovanie seminárnej práce (20%) a absolvovanie vedomostného testu (30%) a absolvuje ústnu skúšku (30 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov). Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy.</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent dokáže charakterizovať fungovanie systému vetných členov, spôsoby vyjadrovania vetotvorných vetných členov (predikatívneho jadra) a spôsoby vyjadrovania vedľajších vetných členov. Študent vie identifikovať najtypickejšie vlastnosti syntaktickej a sémantickej štruktúry vety a má základné informácie o štruktúrálnej a sémantickej syntaxi. Študent vie rozlišovať jednoduché vety dvojčlenné a jednočlenné.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie rozlišovať syntagmy, ich typy a formálne prostriedky spájania slov do syntagiem. Študent dokáže prakticky členiť súvislé texty na jednoduché vety a súvetia. Študent vie tvoriť vety a syntagmy podľa zadania.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent prejavuje analytické myslenie v komunikačných situáciách. Študent dokáže prezentovať a argumentovať osvojené vedomosti a zručnosti v odbornej diskusii. Študent rozvíja svoje kompetencie samostatným štúdiom</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Predmet syntaxe, syntaktické spojenia a spôsoby ich vyjadrovania. Syntagma a jej typy.</i>	

Veta ako základná syntaktická jednotka.

Jednoduché vety dvojčlenné a jednočlenné a ich typy.

Vetné členy – hlavné a vedľajšie.

Štruktúrne typy dvojčlenných a jednočlenných viet.

Polopredikatívne konštrukcie.

Modálnosť viet.

Problematika vymedzenia súvetia , jednoduché a zložené súvetie, priradovacie a podradovacie súvetie.

Základy sémantickej syntaxe.

Základy textovej syntaxe.

Interpretácia.

Syntax klauzie.

Syntax nominálnej frázy a nominálnej flexie.

Syntax verbálnej frázy a verbálnej flexie.

Výpovedné akty.

Odporúčaná literatúra:

MATRAS, Y., 2002. *Romani: A linguistic introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

BAKKER, P., 1997. *Athematic morphology in Romani: The borrowing of a borrowing pattern*.

In: Matras, Yaron & Bakker Peter & Hristo Kyuchukov (eds.) *The typology and dialectology of Romani*. Amsterdam: John Benjamins. s. 1–21.

BORETZKY, N., 1989. *Zum Interferenzverhalten des Romani. (Verbreitete und ungewöhnliche Phänomene)*. Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung zv. 42, s. 357–374.

BORETZKY, N., 1992. *Zum Erbwortschatz des Romani*. Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung zv. 45, s. 227–251.

BORETZKY, N., 1996. *The “new infinitive” in Romani*. Journal of the Gypsy Lore Society, Fifth Series, zv. 6, s. 1–51.

BORETZKY, N., 2007. *The differentiation of the Romani dialects*. Sprachtypologie und Universalienforschung (STUF) zv. 60, s. 314–336.

BORETZKY, N., a BIRGIT I., 2004. *Kommentierter Dialektatlas des Romani*. Wiesbaden: Harrassowitz.

ELŠÍK, V., 2000. *Romani nominal paradigms: their structure, diversity, and development*. In: Elšík, Viktor & Yaron Matras (eds.) *Grammatical relations in Romani: The noun phrase*. Amsterdam: John Benjamins. s. 9-30.

ELŠÍK, V., 2001. *Word-form borrowing in indefinites: Romani evidence*. Sprachtypologie und Universalienforschung zv. 54, 126-147.

ELŠÍK, V., 2007. *Grammatical borrowing in Hungarian Rumungro*. In: Matras, Y., a Sakel, J., (eds.), *Grammatical borrowing in cross-linguistic perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter. s. 261-282.

ELŠÍK, V., 2009. *Loanwords in Selice Romani, an Indo-Aryan language of Slovakia*. In: Haspelmath, Martin & Uri Tadmor (eds.) *Loanwords in the world's languages: A comparative handbook*. De Gruyter Mouton. s. 260–303.

ELŠÍK, V. a YARON M., 2006. *Markedness and language change: The Romani sample*. Berlin: Mouton de Gruyter.

ELŠÍK, V. a YARON M., 2009. *Modality in Romani*. In: Hansen, Björn & Ferdinand de Haan (eds.) *Modals in the languages of Europe: A reference work*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter. s. 267–322.

FRIEDMAN, V., A., 2000. *Romani in the Balkan Linguistic League*. In: Tzitzilis, Ch. & Symeonidés, Kh. Valkanikē (eds.) *Glossologia: Sygkhronia kai diakhronia – Balkanlinguistik: Synchronie und Diachronie*. Thessaloniki: University of Thessaloniki. 95–105.

MATRAS, Y., 1994. *Structural Balkanisms in Romani*. In: Reiter, Norbert, Uwe Hinrichs & Jiřina van Leeuwen-Turnovcová (eds.) *Sprachlicher Standard und Substandard in Südosteuropa und Osteuropa. Beiträge zum Symposium vom 12.-16. Oktober 1992 in Berlin*. Wiesbaden: Harrassowitz. s. 195–210.

MATRAS, Y., 2001. *Tense, aspect, and modality categories in Romani*. *Sprachtypologie und Universalienforschung* zv. 53, s. 162–180.

MATRAS, Y., 2005. *The classification of Romani dialects: A geographic-historical perspective*. In: Halwachs, Dieter, Barbara Schrammel & Gerd Ambrosch. *General and applied Romani linguistics*. Munich: Lincom Europa. s. 7–26.

SCHRAMMEL, B., 2005. *Borrowed verbal particles and prefixes in Romani: A comparative approach*. In: Halwachs, Dieter, Barbara Schrammel & Gerd Ambrosch. *General and applied Romani linguistics*. Munich: Lincom Europa. s. 99–113.

RÁCOVÁ A. a HVORECKÝ J., 2006. *Syntax slovenskej karpatskej rómčiny*. Bratislava: IRIS.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, rómsky, čiastočne anglický

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SRoJPP/22</i>	Názov predmetu: <i>Špecifiká vyučovania rómskeho jazyka v predprimárnej edukácii</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>V priebehu semestra sa študent aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, nahradených dodatočnou prácou. Spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu, v zápočtovom týždni absolvuje kolokviálnu diskusiu. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (30%) a ústnej odpovede v kolokviálnej diskusii (40%).</i>	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Študent pozná metódy vyučovania vhodné v prvopočiatoch čítania a písania v rómčine. Pozná vzdelávacie štandardy vo vyučovaní rómskeho jazyka v materskej škole. Pozná spôsoby odstraňovania komunikačných bariér v edukačnom procese v materskej škole. Vie vymenovať didaktické hry vo výučbe jazyka a zdôvodniť ich výber a použitie. Vie pomenovať špecifiká detí z marginalizovaných komunít v prejavoch ich správania a komunikácie a rozumie ich determinácii.</i> Zručnosti <i>Študent dokáže aplikovať rozsah a zameranie vyučovania rómskeho jazyka podľa ISCED 0. Je schopný aplikovať vhodné metódy výučby rómskeho jazyka vo výučbe na základnej škole. Dokáže aplikovať rómske reálie do iných vyučovacích predmetov vo vzťahu v primárnej edukácii. Dokáže aplikovať porovnávací princíp vo vyučovaní rómskeho jazyka.</i> Kompetencie <i>Študent prejavuje samostatnosť a aktivitu vo výbere vhodných stratégií využitia vlastných učebných pomôcok. Prejavuje tvorivosť v príprave vlastných didaktických pomôcok. Je tvorivý v plánovaní a realizácii voľnočasových vzdelávacích aktivít pre žiakov materských škôl. Má dostatočnú komunikačnú kompetenciu v interakcii s rodičmi rómskych žiakov. Neustále sa vzdeláva a usiluje sa do vyučovacieho procesu aplikovať najnovšie poznatky z predmetnej oblasti.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Vzdelávacie štandardy, učebné osnovy a plány, dostupné učebné zdroje vo vyučovaní rómskeho jazyka v podmienkach predprimárnej edukácie.

Prvopočiatky písania v rómčine.

Učebné pomôcky vo vyučovaní rómskeho jazyka v predprimárnej edukácii.

Pedagogická dokumentácia v národnostnej škole.

Sociálne a kultúrne špecifiká rómskych detí z marginalizovaných komunít v predprimárnej edukácii.

Možnosti odstraňovania komunikačných bariér.

Aplikácie porovnávacieho princípu vo vyučovaní rómskeho jazyka vo vzťahu k predprimárnej edukácii.

Možnosti využitia didaktických hier vo vyučovaní rómskeho jazyka v predprimárnej edukácii.

Odporúčaná literatúra:

BALABÁNOVÁ, H., 1995. Praktické zkušenosti se vzděláváním romských dětí. Praha: Ment.

DECHTÁROVÁ, M., 2014. Využitie didaktických hier pri fixácii prebraného učiva. B. Bystrica: MPC.

HLEBOVÁ, B., 2018. Edukácia žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

HORŇÁK, L., 2005. Rómsky žiak v škole. Prešov: PF PU.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. Cigáni na Slovensku. Bratislava: SAV.

KLEIN, V., a RUSNÁKOVÁ, J., a ŠILONOVÁ, V., 2012. Nultý ročník a edukácia rómskych žiakov. Spišská Nová Ves: REF.

Kolektív, 2004. Vzdelávanie Rómov. Bratislava: SPN.

KOLLÁRIKOVÁ, Z. a PUPALA, B., 2010: Předškolní a primární pedagogika. Praha: Portál.

Koncepcia vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách. Schválené vládou SR dňa 12. Septembra 2007 uznesením vlády SR č. 767/2007

MIŇOVÁ, M., a VRÁBL'OVÁ, A., 2021. Názory učiteliek materských škôl na jazykovú oblasť rómskych detí. In: Acta Paedagogicae, Presoves - Nova Sandes, roč. 12, s. 118-125.

MŠ SR, 2016. Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách. Bratislava: ŠPÚ.

NEUPAUER, Z. et al., 2021. Predprimárne vzdelávanie v kontexte inklúzie rómskych detí zo znevýhodneného prostredia. Bratislava: OZ eduRoma.

PETTY, G., 2013. Moderní vyučování. Praha: Portál.

PRŮCHA, J., 2012. Alternativní školy a inovace. Praha: Portál.

PRŮCHA, J., 2012. Moderní pedagogika. Praha: Portál.

ŘÍČAN, P., 1998. S Romy žít budeme – jde o to jak. Praha: Portál.

SZŐKEOVÁ, A., 2012. Rómske dieťa v materskej škole. Bratislava: MPC.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, anglický

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Doc. Anna Orsós, PhD.; Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová***Dátum poslednej zmeny:** *1.9.2021***Schválil:** *Doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SRoJPE/22</i>	Názov predmetu: <i>Špecifiká vyučovania rómskeho jazyka v primárnej edukácii</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>V priebehu semestra sa študent aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, nahradených dodatočnou prácou. Spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu, v zápočtovom týždni absolvuje kolokviálnu diskusiu. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (30%) a ústnej odpovede v kolokviálnej diskusii (40%).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná metódy vyučovania vhodné v prvopočiatoch čítania a písania v rómčine. Pozná vzdelávacie štandardy vo vyučovaní rómskeho jazyka. Vie vymenovať zložky pedagogickej dokumentácie spojenjej s agendou národnostnej školy v zmysle platnej legislatívy. Pozná spôsoby odstraňovania komunikačných bariér vo výučbe rómskeho jazyka. Vie vymenovať didaktické hry vo výučbe jazyka a zdôvodniť ich výber a použitie.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže aplikovať rozsah a zameranie vyučovania rómskeho jazyka podľa ISCED 1. Je schopný aplikovať vhodné metódy výučby rómskeho jazyka vo výučbe na základnej škole. Dokáže aplikovať rómske reálie do iných vyučovacích predmetov vo vzťahu v primárnej edukácii. Dokáže aplikovať porovnávací princíp vo vyučovaní rómskeho jazyka.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent prejavuje samostatnosť a aktivitu vo výbere vhodných stratégií využitia vlastných učebných pomôcok. Je tvorivý v plánovaní a realizácii voľnočasových vzdelávacích aktivít pre žiakov rómskych národnostných škôl. Má dostatočnú komunikačnú kompetenciu v interakcii s rodičmi rómskych žiakov. Neustále sa vzdeláva a usiluje sa do vyučovacieho procesu aplikovať najnovšie poznatky z predmetnej oblasti.</i>	
Stručná osnova predmetu:	

Vzdelávacie štandardy, učebné osnovy a plány, dostupné učebné zdroje vo vyučovaní rómskeho jazyka v podmienkach primárnej edukácie.

Problematika osvetovej práce so žiakmi a rodičmi v rómskej národnostnej škole.

Prvopočiatky písania v rómčine.

Tvorba vlastných učebných pomôcok vo vyučovaní rómskeho jazyka v primárnej edukácii.

Pedagogická dokumentácia v národnostnej škole.

Možnosti odstraňovania komunikačných bariér.

Aplikácia rómskych reálií do vyučovania ďalších predmetov v rozsahu primárnej edukácie.

Aplikácie porovnávacieho princípu vo vyučovaní rómskeho jazyka vo vzťahu k primárnej edukácii.

Možnosti využitia didaktických hier vo vyučovaní rómskeho jazyka v primárnej edukácii.

Odporúčaná literatúra:

BALABÁNOVÁ, H., 1995. Praktické zkušenosti se vzdeláváním romských dětí. Praha: Ment.

DANIEL, B., 1994. Dějiny Romů. Olomouc: UP.

DECHTÁROVÁ, M., 2014. Využitie didaktických hier pri fixácii prebraného učiva. B. Bystrica: MPC.

HORŇÁK, L., 2005. Rómsky žiak

HLEBOVÁ, B., 2018. Edukácia žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. Cigáni na Slovensku. Bratislava: SAV.

KLEIN, V., RUSNÁKOVÁ, J., a V. ŠILONOVÁ, 2012. Nultý ročník a edukácia rómskych žiakov. Spišská Nová Ves: REF.

Kolektív, 2004. Vzdelávanie Rómov. Bratislava: SPN.

KOLLÁRIKOVÁ, Z. a PUPALA, B., 2010: Předškolní a primární pedagogika. Praha: Portál.

LIEGOIS, J. P., 1995. Rómovia, Cigáni, Kočovníci. Bratislava: Charis.

MANN, A. B., 1995. Vybrané kapitoly z dejín Rómov. Bratislava: SPN.

PETTY, G., 2013. Moderní vyučování. Praha: Portál.

POLÁKOVÁ, E., 1997. Metodika používania Písmenkového pexesa k rómskemu šlabikáru. Bratislava: ASCO.

PRŮCHA, J., 2012. Alternativní školy a inovace. Praha: Portál.

PRŮCHA, J., 2012. Moderní pedagogika. Praha: Portál.

ŘÍČAN, P., 1998. S Rómy žít budeme – jde o to jak. Praha: Portál.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, anglický

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. Anna Orsós, PhD.; Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SVRoJS/22</i>	Názov predmetu: <i>Špecifiká vyučovania rómskeho jazyka v sekundárnej edukácii</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>V priebehu semestra sa študent aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, nahradených dodatočnou prácou. Spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu, v zápočtovom týždni absolvuje kolokviálnu diskusiu. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (30%) a ústnej odpovede v kolokviálnej diskusii (40%).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná metódy vyučovania vhodné v prvopočiatoch čítania a písania v rómčine ale aj metódy vhodné pre pokročilejších študentov. Pozná vzdelávacie štandardy vo vyučovaní rómskeho jazyka. Vie vymenovať zložky pedagogickej dokumentácie spojené s agendou národnostnej (strednej) školy v zmysle platnej legislatívy. Pozná spôsoby odstraňovania komunikačných bariér vo výučbe rómskeho jazyka.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný aplikovať vhodné metódy výučby rómskeho jazyka vo výučbe na strednej škole. Dokáže aplikovať rozsah a zameranie vyučovania rómskeho jazyka podľa ISCED 2 a 3. Je schopný aplikovať rómske reálie do iných vyučovacích predmetov vo vzťahu k sekundárnej edukácii. Dokáže aplikovať porovnávací princíp vo vyučovaní rómskeho jazyka.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent prejavuje samostatnosť a aktivitu vo výbere vhodných stratégií využitia vlastných učebných pomôcok. Je tvorivý v plánovaní a realizácii voľnočasových vzdelávacích aktivít pre žiakov rómskych národnostných škôl. Má dostatočnú komunikačnú kompetenciu v interakcii s rodičmi rómskych žiakov. Neustále sa vzdeláva a usiluje sa do vyučovacieho procesu aplikovať najnovšie poznatky z predmetnej oblasti.</i>	
Stručná osnova predmetu:	

Vzdelávacie štandardy, učebné osnovy a plány, dostupné učebné zdroje vo vyučovaní rómskeho jazyka v podmienkach sekundárnej edukácie.

Problematika osvetovej práce so žiakmi a rodičmi v rómskej národnostnej škole.

Špecifiká písania a výslovnosti v rómčine.

Tvorba vlastných učebných pomôcok vo vyučovaní rómskeho jazyka v sekundárnej edukácii.

Pedagogická dokumentácia v národnostnej škole.

Možnosti odstraňovania komunikačných bariér.

Aplikácia rómskych reálií do vyučovania ďalších predmetov v rozsahu sekundárnej edukácie.

Porovnávací princíp vo vyučovaní rómskeho jazyka vo vzťahu k sekundárnej edukácii.

Možnosti využitia didaktických hier vo vyučovaní rómskeho jazyka sekundárnej edukácii.

Odporúčaná literatúra:

BALABÁNOVÁ, H., 1995. Praktické skúsenosti se vzdelávaním romských detí. Praha: Ment.

DANIEL, B., 1994. Dějiny Romů. Olomouc: UP.

DECHTÁROVÁ, M., 2014. Využitie didaktických hier pri fixácii prebraného učiva. B. Bystrica: MPC.

HLEBOVÁ, B., 2018. Edukácia žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

HORŇÁK, L., 2005. Rómsky žiak v škole. Prešov: PF PU.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. Cigáni na Slovensku. Bratislava: SAV.

Kolektív, 2004. Vzdelávanie Rómov. Bratislava: SPN.

Koncepcia vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách. Schválené vládou SR dňa 12. Septembra 2007 uznesením vlády SR č. 767/2007

LIEGOIS, J. P., 1995. Rómovia, Cigáni, Kočovníci. Bratislava: Charis.

MANN, A., B., 1995. Vybrané kapitoly z dejín Rómov. Bratislava: SPN.

PETTY, G., 2013. Moderní vyučování. Praha: Portál.

PRŮCHA, J., 2012. Alternatívni školy a inovace. Praha: Portál.

PRŮCHA, J., 2012. Moderní pedagogika. Praha: Portál.

ŘÍČAN, P., 1998. S Romy žít budeme – jde o to jak. Praha: Portál.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, anglický

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Alexander Mušínska, PhD.; Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/SVZZSZP/22</i>	Názov predmetu: <i>Špecifiká vyučovania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie počas semestra. Spracovanie a prezentácia seminárnej práce (max. 20 bodov - 20%). Za priebežný vedomostný test študent získať max. 20 bodov (20%). Za ústnu skúšku realizovanú počas skúškového obdobia môže študent získať max. 60 bodov (60%). Celkovo môže študent získať max. 100 bodov (100%). Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie vysvetliť determináciu školského úspechu sociálnym pôvodom žiaka. Vie zadefinovať kritériá sociálneho znevýhodnenia podľa školskej legislatívy. Vie pomenovať základné charakteristiky socializácie a výchovy v sociálne znevýhodnenom prostredí. Pozná a dokáže vymenovať hlavné problémy a príčiny problémov v školskom vzdelávaní detí zo SZP. Pozná základné vývojové medzníky vzdelávacej politiky vo vzťahu k Rómom na území SR a bývalého Československa. Študent dokáže zdôvodniť nižšiu školskú úspešnosť detí zo SZP v kontexte ich životnej situácie a historických súvislostí edukácie Rómov.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Vie argumentovať potrebu inkluzívneho vzdelávania v odbornej diskusii. Je schopný samostatne selektovať poznatky z predmetnej oblasti a spracovať ich v podobe seminárnej práce podľa vopred stanovených kritérií. Dokáže identifikovať špecifické sociálne a kultúrne charakteristiky v správaní a učení sa žiakov zo SZP.</i> <i>Kompetencie</i> <i>V prípade pôsobenia v etnicky zmiešanej triede má kompetenciu efektívne organizovať spoluprácu žiakov na spoločných edukačných aktivitách. Je kompetentný efektívne komunikovať s rodičmi žiakov zo SZP. Prejavuje potrebu vlastného sebarozvoja v podobe úprimného záujmu o individuálne biografie žiakov zo SZP s cieľom individualizácie vyučovania. Vzhľadom k získaným vedomostiam a zručnostiam, je kompetentný zaujať odborné stanoviská a uskutočniť rozhodnutia smerujúce k zvyšovaniu kvality výučby žiakov zo SZP.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Sociálne nerovnosti vo vzdelávaní – otázky vplyvu sociálneho pôvodu na školské vzdelávanie.</i>	

Vymedzenie pojmu sociálne znevýhodnené prostredie (SZP).

Rómska rodina zo sociálne znevýhodneného prostredia. Špecifiká výchovy a socializácie detí zo SZP.

Determinanty nižšej školskej úspešnosti detí zo SZP.

História vzdelávania Rómov na území Slovenska.

Špecifické charakteristiky rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Vybrané problémy školského vzdelávania rómskych detí v predprimárnej a primárnej edukácii.

Problematika motivácie k vzdelávaniu a motivácie vo vyučovaní u žiakov zo SZP.

Diagnostika a zaradovanie rómskych žiakov do edukačného procesu.

Hodnota vzdelania u Rómov v kontexte sociálneho vylúčenia – sociálno-konstruktivistická perspektíva.

Vzdelávacia politika vo vzťahu k rómskemu etniku - prístupy k výchove a vzdelávaniu Rómov na Slovensku a v bývalom Československu v minulosti a dnes.

Inkluzívne vzdelávanie – možnosti a limity v slovenskom školstve.

Odporúčaná literatúra:

BOMBA, L. a ZEMANČÍKOVÁ, V., 2011. Vplyv socioekonomického statusu rodiny na prospech žiaka v škole – súčasný stav na Liptove. In: *Pedagogika.sk*. [online]. Roč. 2, č. 3, s. 145-171.

BRÜGGEMANN, C., 2012. *Roma Education in Comparative Perspective. Analysis of the UNDP/World Bank/EC Regional Roma Survey 2011. Roma Inclusion Working Papers*. [online]. Bratislava: UNDP.

FILADELFIOVÁ, J. et al., 2012. *Správa o životných podmienkach rómskych domácností na Slovensku 2010*. Bratislava: Regionálne centrum Rozvojového programu OSN pre Európu a Spoločenstvo nezávislých štátov.

FREIRE, P., 2000. *Pedagogy of the oppressed*. New York: Continuum.

HORŇÁK, L., 2005. *Rómsky žiak v škole*. Prešov: PF PU.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku*. Bratislava: SAV.

HUTTOVÁ, J. et al., 2012. *Segregácia alebo inklúzia Rómov vo vzdelávaní: Voľba pre školy?* Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti.

KUŠNIERIKOVÁ, N., 2002. Prístupy k vzdelávaniu Rómov v minulosti. In: M. VAŠEČKA, ed. *Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: IVO, s. 679-694.

LUKÁČ, M., 2015. *Rómovia a vzdelanie. Sociálne a edukačné kontexty*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.

MANN, A., B., 1995. *Vybrané kapitoly z dejín Rómov*. Bratislava: SPN.

RAFAEL, V. (ed.), 2011. *Odpovede na otázky (de)segregácie rómskych žiakov vo vzdelávacom systéme na Slovensku*. Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti.

ŘÍČAN, P., 1998. *S Rómy žít budeme – jde o to jak*. Praha: Portál.

SALNER, A. (ed.), 2004. *Rómske deti v slovenskom školstve*. Bratislava: Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť.

Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030, 2021. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030&subor=403904>

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Alexander Mušínska, PhD.; Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/TEVY/22</i>	Názov predmetu: <i>Terénny výskum</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>Prednáška/seminár</i> • <i>0/52 za semester – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 4	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-6.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>V priebehu terénneho výskumu študent spracuje a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému. Absolvovanie terénneho výskumu tvorí 50 % hodnotenia, spracovanie seminárnej práce tvorí 50% hodnotenia. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia terénneho výskumu a seminárnej práce.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie pomenovať a charakterizovať základné výskumné techniky v teréne typické pre antropologické a čiastočne aj sociologické skúmanie s dôrazom na rôzne druhy rozhovoru, pozorovania a dotazníku.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže samostatne pripraviť a realizovať projekt vlastného terénneho výskumu. Je schopný odborne i eticky pripraviť a realizovať rozhovor, zúčastnené pozorovanie alebo jednoduchý dotazníkovú prieskum. Študent vie aplikovať základné etické princípy výskumu.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent disponuje poznatkami o tom ako sa tvoria sociálne orientované znalosti a je schopný základne sa orientovať v rozdieloch medzi metódami použitými pri jednotlivých výskumoch. Je kompetentný realizovať jednoduché empirické skúmanie a odborne argumentovať jeho metodológiu.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Terénny pobyt musí byť s prednášajúcim (školiteľom) vopred odkonzultovaný, pričom študent predloží spracovaný projekt výskumu. Počas konzultácii vyučujúci poskytne študentovi</i>	

informácie o metodológiách výskumu, reáliách rómskych komunít, etike terénneho výskumu, jednotlivých fázach prípravy na výskum a pod.

Študent by mal počas terénneho výskumu a po jeho ukončení kontaktovať školiteľa a konzultovať s ním získané materiály.

Výsledkom terénneho výskumu bude spracovanie seminárnej práce.

Odporúčaná literatúra:

ARMINEN, I., 1999. Vyprávění životních příběhů a etnometodologie. In: KONOPÁSEK, J., Otevřená minulost, Autobiografická sociologie státního socialismu. Karolinum: Praha, s. 73-89.

BERNARD, R., B., 2001. Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches. New York: Altamira Press.

BOURDIEUE, P., 1995. Sociální prostor a symbolická moc. In: Cahiers du Cefres, No 8, s. 212-234.

BOURDIEU, P., 2000. Teorie jednání. Praha: Karolinum.

DESCOLA, O., 1997. C. L-Straus, strukturální antropologie a strukturalistická etnologie. In: Český etnologický časopis (Český lid). Vol 84, č. 1, č. 4-5.

DISMAN, M., 2008. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum.

DURKHEIM, E., 2002. Elementární formy náboženského života. Praha: OIKOUMENE.

FERRARO, G., a TREVATHAN, W., a LEVY, J., 1994. Anthropology – An Applied perspective. Minneapolis: West Publ. Company.

GEERTZ, C., 2002. Interpretace kultur. Praha: SLON.

HENDL, J., 2008. Základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál.

JEŘÁBEK, H., 1997. Paul Lazarsfeld a počátky komunikačního výzkumu. Praha: Karolinum.

KANDERT, J., 1999. Poznámky k sociálně antropologické metodologii a k využití terénních dat. In: Filipov - II. Infomtoria katedry sociologie, kat. sociologie, Praha: UK - FSV, s. 37-143.

KUŽEL, S., (Ed.), 2000. Terénní výzkum segregace a integrace. Praha: Cargo Publishers.

SCHEFFEL, Z., a KANDERT, J. 1994. Politika a kultura v české etnografii. /Politics and Culture in Czech Ethnography, Anthropological Quarterly 67, č. 1, s. 15-23/ In: HOLUBOVÁ, M., a PETRÁŇOVÁ, L., a WOITSCH, J., (eds.). Česká etnologie 2000, Praha: EÚ AV ČR, 2002, s. 213-229.

SILVERMAN, D., 2005. Ako robiť kvalitatívny výskum. Bratislava: Ikar.

SPRADLEY, J., P., 1980. Participant Observation. London: Wadsworth.

STRAUS, A, a CORBINOVÁ, J., 1999. Základy kvalitativního výzkumu. Boskovice: Albert.

TUŽINSKÁ, H., 2010. Otázky opisu a prekladu. Bratislava: Stimul.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: výberový predmet

Predmet umožňuje študentovi realizovať krátkodobý (ideálne stacionárny) výskum v prostredí rómskych komunít v rozsahu minimálne 3 týždňov. Počas výskumu bude študent zbierať materiály podľa vopred zadefinovanej metodiky a na vopred zadefinovanú a s prednášajúcim odkonzultovanú tému – primárne pôjde o materiály etnografického, sociologického alebo lingvistického charakteru, ktoré môžu následne slúžiť ako podkladový (čiastočný) materiál pre vypracovanie bakalárskej práce.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/TSAR/22</i>	Názov predmetu: <i>Tretí sektor a projektový manažment so zameraním na Rómov</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie. V priebehu semestra si každý študent vyberie jednu mimovládnu organizáciu, ktorá pracuje s cieľovou skupinou Rómov, analyzuje jej činnosť a dosiahnuté výsledky za vybrané obdobie a prezentuje ich vo forme diskusného príspevku na seminári (40 %, max. 40 bodov). V poslednom týždni výučby budú študenti a študentky absolvovať písomný test (60 %, max. 60 bodov). Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia diskusného príspevku a písomného testu. Podmienkou udelenia kreditov je dosiahnutie minim. 50 % bodov z oboch častí priebežného hodnotenia. Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie vlastnými slovami vysvetliť základné pojmy z predmetnej oblasti. Dokáže identifikovať a vysvetliť význam a úlohy občianskej spoločnosti v modernej spoločnosti. Vie uviesť klasifikáciu štruktúrnych prvkov tretieho sektora na Slovensku. Dokáže vysvetliť význam aktivít tretieho sektora v riešení problémov rómskej národnostnej menšiny v porovnaní s aktivitami štátneho a verejného sektora. Vie pomenovať a uviesť dôvody nízkej občianskej participácie Rómov.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent na základe získaných poznatkov dokáže identifikovať základné problémy rozvoja tretieho sektora na Slovensku a navrhnúť rámcové i konkrétne odporúčania na zlepšenie problematických oblastí. Je schopný vyhľadať a spracovať informácie o vybranej neziskovej organizácii. Dokáže funkčne prepájať získané informácie s teoretickými poznatkami a určiť slabé a silné stránky rozvoja konkrétnej neziskovej organizácie.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent dokáže diskutovať na témy analyzované počas semestra. Dokáže jasne a zrozumiteľne formulovať svoje požiadavky na informácie od neziskovej organizácie, kultivovane a terminologicky správne komunikuje so zástupcami neziskovej organizácie. Na základe osvojených poznatkov a informácií z praxe neziskovej organizácie dokáže prezentovať jej činnosť aj v širších súvislostiach rozvoja občianskeho sektora na Slovensku.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Občianstvo, občianska spoločnosť, občianska participácia.

Občianska spoločnosť a tretí sektor.

Štruktúra a funkcie tretieho sektora.

Mimovládne organizácie, cirkevné organizácie, občianske združenia, nadácie a fondy.

Aktuálne problémy tretieho sektora na Slovensku.

Aktivity tretieho sektora v riešení rómskej „problematickej“.

Vedecko-výskumné a praktické aktivity tretieho sektora a ich dopad na verejné politiky vo vzťahu k Rómom.

Rómska občianska participácia.

Problematika financovania tretieho sektora.

Udržiateľnosť projektových aktivít v treťom sektore.

Problematika sieťovania a spolupráce v treťom sektore, štát a podpora tretieho sektora.

Marketing neziskových organizácií.

Odporúčaná literatúra:

BENČ, V., HRUSTIČ, T., KARDOS, T., a A. MUŠINKA, (eds). 2013. Teoretické a praktické otázky politickej participácie Rómov na lokálnej úrovni: zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie [online]. Prešov: Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku, ISBN 978-80-89540-24-2. Dostupné z: http://www.uet.sav.sk/files/teoreticke_a_prakticke_otazky_politickej_participacie_romov_na_lokalnej_urovni.pdf

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ A. a kol., 2009. Tretí sektor a mimovládne organizácie. B. Bystrica: PdF UMB.

BÚTORA, M. et al. (eds.), 2011. Štúdia súčasného stavu občianskej spoločnosti na Slovensku. [online]. Bratislava: IVO, CPS, PDCS. Dostupné z: <http://www.ivo.sk/buxus/docs//publikacie/subory/Studia-sucasneho-stavu-OS-na-Slovensku.pdf>

BÚTORA, M. et al. (eds.), 2011. Štúdia trendov vývoja občianskej spoločnosti na Slovensku. [online]. Bratislava: IVO, CPS, PDCS. Dostupné z: <http://www.ivo.sk/buxus/docs//publikacie/subory/Studia-trendov-vyvoja-OS-na-Slovensku.pdf>

BÚTORA, M., BÚTOROVÁ, Z. a B. STREČANSKÝ, 2012. Aktívne občianstvo a mimovládny sektor na Slovensku. Trendy a perspektívy. Bratislava: OZ Včelí dom.

DAHRENDORF, R. Občianská spoločnosť. In: PONGS, A., 2000. V jaké společnosti žijeme. Praha: ISV, s. 79-95

Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku. Strategické zámery rozvoja občianskej spoločnosti do roku 2020 a Akčný plán na roky 2012 – 2013.

KUŠNIERIKOVÁ, N., 2001. Rómovia – vzdelávanie – tretí sektor. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov. ISBN 80-96809-56-3.

MUŠINKA, A., 2012. Podarilo sa: príklady úspešných aktivít na úrovni samospráv smerujúcich k zlepšeniu situácie Rómov. Prešov: Prešovská univerzita.

PLICHTOVÁ, J., (ed.), 2010. Občianstvo, participácia a deliberácia na Slovensku: teória a realita. Bratislava: VEDA.

VAŠEČKA, M. (ed.), 2002. Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku. Bratislava : IVO. ISBN 80-88935-41-5

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.; Mgr. Silvia Lukáčová, PhD.,

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDAG/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do andragogiky</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie. V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá vyučujúcemu seminárnu prácu na vybranú tému. (40 %, max. 40 bodov). V poslednom týždni výučby budú študenti a študentky absolvovať písomný test (60 %, max. 60 bodov). Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárneho vystúpenia a písomného testu. Podmienkou udelenia kreditov je dosiahnutie minim. 50 % bodov z oboch častí priebežného hodnotenia. Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie zadefinovať andragogiku a diferencovať jej základné znaky ako vedy, praktickej činnosti a študijného odboru. Vie určiť miesto andragogiky v systéme vied a zameranie jednotlivých andragogických disciplín. Dokáže definovať a vysvetliť základné andragogické kategórie. Pozná a vie zdôvodniť osobitosti učenia sa dospelého človeka a diferencovať ich od iných vekových kategórií. Vie pomenovať a popísať rôzne roly vzdelávateľa dospelých. Dokáže funkčne prepojiť poznatky o dôležitosti iniciálneho vzdelávania s účasťou na vzdelávaní v dospelosti. Vie vysvetliť príčiny nízkej účasti marginalizovaných skupín dospelých vo vzdelávaní.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Na základe nadobudnutých poznatkov dokáže vybrať, zdôvodniť a aplikovať metódy výchovy a vzdelávania dospelých vo vyučovacom procese na základnej škole (napr. vo vzdelávaní na získanie nižšieho stredného vzdelania). Dokáže navrhnúť zmeny v kurikulu a spôsobe vyučovania dospelých vo formálnom vzdelávaní v súlade s didaktickými zásadami vzdelávania dospelých.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent dokáže identifikovať problémy vo formálnom vzdelávaní dospelých a navrhnúť riešenia v súlade s východiskami a princípmi vzdelávania dospelých. Dokáže efektívne komunikovať s dospelými učiacimi sa počas výučby. Vo vzájomnej komunikácii aplikuje partnerský prístup a zásady symetrickej komunikácie s ohľadom na vekové, sociálne</i>	

a kultúrne charakteristiky učiaceho sa. Dokáže samostatne spracovať seminárnu prácu a v jej prezentácii aplikovať základné didaktické princípy vo výučbe dospelých. Prejavuje schopnosť sebareflexie a potrebu nepretržitej aktualizácie svojho vedomostného potenciálu.

Stručná osnova predmetu:

Celoživotné vzdelávanie a celoživotné učenie – východiská, spoločenská determinovanosť. Andragogika ako veda, praktická činnosť a študijný odbor.

Aplikované a špeciálne andragogické disciplíny.

Využitie andragogických poznatkov a konceptov v iných vedných disciplínach a praxi.

Legislatívne ukotvenie vzdelávania dospelých na Slovensku.

História vzdelávania dospelých – stručný prehľad dejín výchovy a vzdelávania dospelých.

Dospelý človek ako objekt a subjekt vzdelávania.

Kognitívna, afektívna a socio-kultúrna charakteristika dospelého učiaceho sa.

Osobitosti učenia sa dospelých.

Didaktické princípy vo výučbe dospelých.

Inštitucionálna báza vzdelávania dospelých.

Formálne, neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa dospelých.

Vzdelávateľ dospelých – kompetencie a rôzne poňatia.

Akčné polia učiteľa vo vzdelávaní dospelých. Požiadavky na kompetencie – teória vs. prax.

Bariéry participácie na vzdelávaní dospelých.

Odporúčaná literatúra:

BENEŠ, M., 2008. Andragogika. 1. vyd. Praha: Grada.

DVOŘÁKOVÁ, M., a M. ŠERÁK, 2016. Andragogika a vzdělávání dospělých. Praha: FF UK.

HOTÁR, V., S., PAŠKA, P., PERHÁCS, J. a kol., 2000. Výchova a vzdelávanie dospelých.

Andragogika. Výkladový a terminologický slovník. Bratislava: SPN.

KOPECKÝ, M., 2004. Sociální hnutí a vzdělávání dospělých: aktivní občanství jako cíl pro celoživotní učení. Praha: Eurolex Bohemia.

LUKÁČ, E., 2010. Výchova a vzdelávanie dospelých z pohľadu vybraných internacionalizačných úsilí v 20. storočí. Prešov: FF PU.

PALÁN, Z., 2002. Lidské zdroje: výkladový slovník. Praha: Academia.

PRUCHA, J., a J. VETEŠKA, 2012. Andragogický slovník. Praha: Grada Publishing.

PRUSÁKOVÁ, V., 2005. Základy andragogiky I. Bratislava: Gerlach Print.

VETEŠKA, J., 2016. Přehled andragogiky. Praha: Portál.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDKASA/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do kultúrnej a sociálnej antropológie</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na prednáškach a seminároch je povinná (povolené sú max. 3. ospravedlnené absencie). (20%) V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému (40%). V poslednom týždni výučby budú študenti absolvovať písomný test (40%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a vedomostného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie vymedziť základné východiská sociálnej a kultúrnej antropológie. Rozumie procesom fungovania kultúry a pozná základné kategórie pre opis fenoménov, ktorými sa kultúrna a sociálne antropológia zaoberajú.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Na základe osvojených základných antropologických pojmov, dokáže aplikovať osvojené vedomosti pri analýze súčasných fenoménov.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent získa citlivosť pri vnímaní kultúrnych odlišností medzi skupinami. Dokáže identifikovať prejavy etnocentrizmu v kultúre. Citlivo vníma kontext odlišností kultúrnych javov u rôznych skupín.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Analytický koncept kultúry</i> <i>Etnocentrizmus</i> <i>Kultúrny relativizmus</i>	

Jazyk a kultúra
 Socializácia a inkulturácia
 Kultúrna zmena
 Kozmológia a náboženstvo
 Hra a umenie, rituál
 Sexualita a kultúra
 Koncept spoločnosti, manželstvo a rodina, príbuzenstvo
 Sociálna stratifikácia
 Sociálna kontrola
 Politická organizácia spoločnosti
 Ekonomická organizácia spoločnosti
 Terénny výskum

Odporúčaná literatúra:

ARCHETTI, E., P., 1995. Morálka a futbal v Argentíně. In: Český lid 82:2, s. 127-144.
 BAUMANN, Z., 1997. Myslet sociologicky: Netradiční uvedení do sociologie. Praha: SLON.
 BERGER, P., L. a LUCKMANN, Thomad, 1999. Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
 BOHANNAN, L., 1994. Shakespeare in the Bush. In: ELVIO, Angeloni (ed.). Anthropology 94-95. Guilford: The Dushkin Publishing Group, s. 46-50.
 BĚLOHRADSKÝ, V., 1997. Mezi světy a mezisvěty. Praha: Votobia.
 CARRESCO, D., 1998. Náboženství Mezoameriky. Praha: Prostor.
 FOX, R., 1967. Kinship and Marriage: An Anthropological Perspective. Cambridge: Cambridge University Press.
 GEERTZ, C., 2000. Interpretace kultur. Praha: SLON.
 GMELCH, G., 1994. Superstition and Ritual in American Baseball. In: ELVIO, Angeloni (ed.). Anthropology 94-95. Guilford: The Dushkin Publishing Group, s. 91-96.
 GOLDSTEIN, M., C., 1999. Když se bratři dělí o manželku. In: Cargo 3,4, s. 195-201.
 GOULD, S., J., 1988. Pandin palec: Malá tajemství evoluce. Praha: Mladá Fronta.
 HARRIS, M., 1995. Cultural Anthropology. New York: Harper Collins.
 HARRIS, M., 1994. Life without Chiefs. In: ELVIO, Angeloni (ed.), Anthropology 94-95, Guilford: The Dushkin Publishing Group, s. 81-85.
 HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1998. Šaj pes dovakeras, Olomouc: Univerzita Palackého.
 KOMÁREK, S., 1995. Sto esejů o přírodě a společnosti. Praha: Vesmír.
 KOMÁREK, S., 1998. Lidská přirozenost. Praha: Vesmír.
 KOTTAK, C., P., 1999. Mirror for Humanity. New York: McGraw-Hill.
 KRUPA, V., 1997. Legendy a mýty Polynésie: polynéská kosmogonie (mýty o stvoření světa). Bratislava: Cad Press.
 LAWLESS, R., 1966. Co je to kultura. Olomouc: Votobia.
 LEE, R., B., 1994. Eating Chrismass in the Kalahari. In: ELVIO, Angeloni (ed.). Anthropology 94-95. Guilford: The Dushkin Publishing Group.
 LINTON, R., 1936. Společenský status a role, kap. VII a VIII. In: WOLF, Josef, (ed.). 1971. Kulturní a sociální antropologie, Praha: Svoboda, s. 258-267.
 MURPHY, R., F., 1998. Úvod do kulturní a sociální antropologie. Praha: SLON.
 NANDA, S., 1994. Cultural Anthropology. Belmont: Wadsworth Publishing Company.
 NĚMEC, I. a kol., 1980. Půl kopy názvů pro příbuzenské vztahy. In: Slova a dějiny. Praha: Academia, s. 76-89.

POSPÍŠIL, L., 1993. *Kultura a Systémy víry: náboženství a magie*. In: *Český lid, suplement 80/1993*, s. 353-412.

RAMBO, K., F., 1996, *From Shells to Money*. In: ELVIO, Angeloni (ed.), *Anthropology 96-97. Guilford: The Dushkin Publishing Group*, s. 91-96.

RASMUSSEN, K., 1965. *Cesta bílým tichem*. Praha: Orbis.

SALZMANN, Z., 1999. *Jak se antropolog dívá na umění*. In: *Český lid 86, 4*, s. 293-301.

SALZMANN, Z., 1996. *Jazyk, kultura a společnost: Úvod do lingvistické antropologie*. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku Akademie věd České republiky.

SCHULTZ, E., A., a LAVENDA, R., H., 1990. *Cultural Anthropology: A Perspective on Human Condition*. New York: West Publishing Company.

Van GENNEP, A., 1998. *Přechodové rituály*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

VRHEL, F., 2000. *Sociokulturní kořeny lásky a sexuality: Antropologie sexuality*. In: *Univerzitní noviny: List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas Masarykiana r. 7, č. 1*, s. 19-34.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, český

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, Ph.D.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDLA/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do lingvistickej antropológie</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie. V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá vyučujúcemu seminárnu prácu na vybranú tému. (40 %, max. 40 bodov). V poslednom týždni výučby budú študenti a študentky absolvovať písomný test (60 %, max. 60 bodov). Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárneho vystúpenia a písomného testu. Podmienkou udelenia kreditov je dosiahnutie minim. 50 % bodov z oboch častí priebežného hodnotenia. Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie zadefinovať oblasť záujmu lingvistickej antropológie. Rozumie štruktúre jazyka a vie zadefinovať fonetiku a fonológiu. Rozumie vzťahu medzi jazykom a štruktúrou významu, vie zadefinovať morfológiu a syntax. Študent rozumie flexibilitu jazyka v čase a v priestore a rozumie aké miesto zaujíma jazyk v spoločnosti.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aktívnym spôsobom získavať nové informácie týkajúce sa jazyka, vie ich integrovať a využívať v pedagogickej príprave. Vie spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k jazykovej problematike.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent dokáže primerane komunikovať poznatky z lingvistickej antropológie; dokáže viesť kultivovanú diskusiu nad dôležitými jazykovými otázkami, dokáže sa vyjadriť pred skupinou a obhájiť si svoj názor. Vie samostatne pracovať s odbornou literatúrou.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Antropológia a lingvistická antropológia</i> <i>Antropológia a lingvistika</i> <i>Štruktúra jazyka (fonetika a fonológia/fonemika)</i> <i>Jazyk a štruktúra zvuku</i> <i>Jazyk a štruktúra významu (morfológia a syntax)</i> <i>Jazyk, kultúra a spoločnosť</i>	

Jazyk v akcii (pragmatika)

Jazyk v čase a priestore (historická lingvistika a dialektológia)

Jazyk a spoločnosť (sociolingvistika a neverbálna komunikácia)

Jazyk a písmo

Jazyk a myslenie

Odporúčaná literatúra:

AHEARN, L. M., 2011. *Living Language: An Introduction to Linguistic Anthropology*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.

DANESI, M., 2004. *A Basic Course in Anthropological Linguistics*. Toronto: CSPI.

LAKOFF, G., a M. JOHNSON, 2002. *Metafory, ktorými žijeme*. Brno: Host.

OTTENHEIMER, H., 2006a. *The Anthropology of Language*. Belmont: Thomson Wadsworth.

OTTENHEIMER, H., 2006b. *The Anthropology of Language—Workbook*. Belmont: Thomson Wadsworth.

SALZMANN, Z., 1996. *Jazyk, kultura a spoločnosť*. Praha: Ústav pro etnografiu a folkloristiku Akademie věd České republiky.

POKORNÝ, J., 2010. *Lingvistická antropologie*, Praha: Grada.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDROM/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do romistiky</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na prednáškach je povinná. Študenti písomne vypracujú seminárnu prácu na zadanú tému. Seminárnu prácu študenti odovzdajú v tlačenej podobe v stanovený termín. Dva týždne pred ukončením semestra študenti absolvujú písomný test. Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov: seminárna práca: 50 %, písomný test 50%. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% , bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer seminárnej práce a písomného testu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie vymedziť miesto romistiky v rámci ostatných vedných disciplín. Pozná najvýznamnejšie romistické inštitúcie, výskumy, publikácie, periodiká a predstaviteľov romistiky na Slovensku, v Čechách a prehľadovo i v Európe. Vie charakterizovať jednotlivé etapy vývoja romistiky. Je schopný identifikovať a charakterizovať dôležité skupiny Rómov v Európe.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný analyzovať a kriticky zhodnotiť základné romistické publikácie a odborné štúdie. Je schopný identifikovať a charakterizovať dôležité oblasti výskumu a témy prítomné v česko-slovenskej romistike. Študent vie aplikovať získané poznatky pri sledovaní odborných diskusií a odborne do nich vstupovať.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie samostatne pracovať s odbornou literatúrou o rómskej minorite. Študent dokáže prezentovať vlastnú seminárnu prácu a zdôvodniť svoje závery týkajúce výskumu a reálií Rómov. Dokáže primerane komunikovať základné poznatky z oblasti romistiky.</i>	

Stručná osnova predmetu:

Miesto romistiky v rámci ostatných disciplín.

Romistické inštitúcie, organizácie a konferencie; Gypsy Lore Society

Romistické časopisy a periodiká

Otázky rómskych identít

Začiatky a počiatočné dejiny romistiky v 19. st.(Puchmajer, Pott, Miklosich, Ješina)

Romistika do 1. pol. 20. stor.; (Sowa, Lesný, Sampson, Štampach)

Romistika vo východnej Európe od polovice 20. stor.

Romistika v rámci vied anglosaského areálu, lingvistické vs. antropologické prístupy

Odporúčaná literatúra:

AUGUSTINI, S. ab H., 1995. *Cigáni v Uhorsku/Zigeuner in Ungarn. Štúdio -dd -, Bratislava.*

BARTOSZ, A., 2004. *Neboj sa Cigána: Na dara Romestar. Nižná Rybnica: občianske združenie Romani vodži.*

DAVIDOVÁ, E., 1965. *Bez kolíb a šiatrov. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo.*

DAVIDOVÁ, E., 1995. *Cesty Romů: Romano drom 1945-1990. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.*

HOTVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku. Bratislava: SAV.*

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 2002. *Šaj pes dovakeras. Olomouc: Univerzita Palackého.*

KAJ džas: Kam kráčaš. 2001. Bratislava: Nadácia Milana Šimečku.

LIÉGEOIS, J.-P., 1995. *Rómovia, Cigáni, kočovníci. Bratislava: Informačné a dokumentačné stredisko o Radě Európy.*

MANN, A., B., (zost.), 1992. *Neznámi Rómovia: Zo života a kultúry Cigánov-Rómov na Slovensku. Bratislava: Ister science press.*

MATRAS, Y., 2002. *Romani: A Linguistic Introduction. Cambridge: Cambridge University Press.*

NEČAS, C., 1999. *Romové v České republice včera a dnes. Olomouc: Univerzita Palackého.*

OKELY, J., 1983. *The Traveller-Gypsies. Cambridge: Cambridge University Press.*

PODOLINSKÁ, T., a HRUSTIČ, T., (ed.), 2015. *Čierno-biele svety: Rómovia v majoritnej spoločnosti na Slovensku. Bratislava: VEDA.*

ROMOVÉ v České republice. 1999. *Sešity pro sociální politiku. Praha: Socioklub.*

SAUL, N., a TEBBUTT, S., (eds.), 2004. *The role of the Romanies. Liverpool University Press, Liverpool.*

SCHEFFEL, D., Z., 2009. *Svinia v čiernobiely: Slovenskí Rómovia a ich susedia. Prešov: Centrum antropologických výskumov.*

Slovenský národopis, r. 36, č. 1.

STEWART, M., 2005. *Čas Cikánů. Brno: Barrister & Principal.*

SUTHERLANDOVÁ, A., 2014. *Romové neviditelní Američané. Praha: Romano džaniben.*

VAŠEČKA, M., 2003. *Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku: Bratislava, IVO.*

Periodiká

Romani Studies; Romano džaniben; Bulletin Muzea romské kultury; Etudes Tsigane; Lacio Drom; Roma; Anthropological Linguistics; Český lid; Slovenský národopis; Sociologický časopis; Slovo a slovesnosť aj.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.9.2021*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDSJ/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do štúdia jazyka</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne- denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>3</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>1.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>skúška</i> <i>Účasť na seminároch je povinná.</i> <i>Študenti písomne vypracujú esej na zadanú tému.</i> <i>Esej študenti odovzdajú vyučujúcemu v tlačenej podobe v stanovený termín.</i> <i>Dva týždne pred ukončením semestra študenti absolvujú písomný test.</i> <i>Predmet je ukončený skúškou, ktorá sa realizuje v skúškovom období.</i> <i>Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:</i> <i>(1)aktívna práca na seminároch: 10%, (2) esej: 20%, (3) písomný test 20%, (4) ústna odpoveď na skúške: 50%</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie uviesť a vysvetliť základné lingvistické pojmy a termíny zo všeobecnej jazykovedy na úrovni úvodnej jazykovednej disciplíny. Je schopný správne a logicky popísať vybraný jazykový jav opierajúc sa o rómsky text, ovláda základné lingvistické termíny a vie ich správne využívať pri opise a charakteristike jazyka, vie charakterizovať jazykový systém a jeho podsystémy na základných jazykových rovinách (zvukovej, morfologickej, syntaktickej a lexikálno-sémantickej).</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný aplikovať získané teoretické poznatky na analýzu textu, dokáže orientovať sa v základnej teoretickej a časopiseckej literatúre v oblasti lingvistiky, na základe osvojených poznatkov vie pracovať s odbornou literatúrou (s primárnymi a sekundárnymi zdrojmi) a vyhľadávať informácie v informačných knižných databázach.</i> <i>Kompetencie</i>	

Študent vie komunikovať odborne s využitím odbornej terminológie o všeobecnej jazykovede a rómskej jazykovede, dokáže kriticky interpretovať a analyzovať teoretické poznatky, dokáže sa rozhodnúť na základe vlastného úsudku, ktorú literatúru použije pri vypracovaní eseje a prejavuje logické myslenie pri určitých komunikačných situáciách.

Stručná osnova predmetu:

Lingvistika – filológia – gramatika. Predmet výskumu. Predstavitelia rómskej lingvistiky.

Delenie lingvistiky a prehľad základných lingvistických disciplín.

Jazyk a jeho funkcie.

Systém a štruktúra jazyka.

Jazyková synchronia a diachronia.

Jazyk a reč (langue a parole).

Paradigmatické a syntagmatické vzťahy medzi prvkami jazyka.

Snahy o štandardizáciu rómskeho jazyka.

Rómsky jazyk na Slovensku.

Základné pojmy a termíny na jednotlivých jazykových rovinách.

Základy interpretácie jazykového textu.

Odporúčaná literatúra:

CINA, S., 2001. Gramatika a cvičenia z rómskeho jazyka. 1. vyd. Spišská Nová Ves: Vedecko-výskumné centrum PF UKF v Spišskej Novej Vsi.

ČERNÝ, J., 1998. Úvod do studia jazyka. Olomouc: Rubico.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1973. Základy romštiny. 1. vyd. Praha: Academia.

DOLNÍK, J., 1999. Základy lingvistiky. 1. vyd. Bratislava: Stimul.

KOLEKTÍV., 2006. Pravidlá rómskeho pravopisu. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

LÍPA J., 1965. Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém. Praha: Academia.

LÍPA, J., 1963. Příručka cikánštiny. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

MISTRÍK, J., a kol. 1993. Encyklopédia jazykovedy. 1. vyd. Bratislava: Obzor.

ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ, E., 1998. Nástin mluvnice slovenské romštiny (pro pedagogické účely).

ŠEBKOVÁ, H., ŽLNAYOVÁ, E., 1999. Romaňi čhib – Učebnice slovenské romštiny. Praha: Fortuna.

Časopisy: Romano džaniben

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: *doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDTL/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do teórie literatúry</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>3</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>1.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent spracuje a prezentuje seminárnu prácu (40 %, maxim. 40 bodov, minim. 21 bodov), skúšku absolvuje v podobe vedomostného písomného testu (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent má vedomosti z predmetu teórie literatúry a prehľad o literárno vedných pojmoch, pozná subdisciplíny literárnej vedy, pozná štruktúru literárneho diela, vie o básnických figúrach a trópoch, má poznatky o literárnej genológii, pozná literárne dielo ako znak a komunikát, pozná estetickú štruktúru literárneho diela, vie o významných osobnostiach v literatúre pre deti a mládež na Slovensku, vie o pôvodnej a prekladovej tvorbe pre deti a mládež na Slovensku a pozná literárnu pre deti a mládež zo Slovenska.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný používať základné pojmy z teórie literatúry a metodológie literárneho diela (tematický, kompozičný a jazykový plán, versológia) v teoretickej a praktickej rovine, je schopný vyhľadávať literárne texty na základe ich žánrovej rozmanitosti.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný orientovať sa v základných problémoch literárnej kritiky, dokáže prezentovať poznatky o znakovnej a komunikačnej podstate literárneho diela, je schopný prezentovať získané poznatky pri didaktickej interpretácii literárneho diela.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Predmet teórie literatúry a prehľad literárnovedných pojmov.</i> <i>Literárna veda a jej pod disciplíny.</i> <i>Štruktúra literárneho diela.</i> <i>Slovo ako základná významová jednotka literárneho textu - sémantická výstavba literárneho diela.</i> <i>Básnické figúry a trópy.</i>	

Literárna genológia (literárne žánre ľudovej a umelej literatúry).
Literárne dielo ako znak a komunikát, textový a netextový priestor.
Estetická štruktúra literárneho diela (tematický, kompozičný a jazykový plán, versológia).
Významné osobnosti v literatúre pre deti a mládež na Slovensku.
Pôvodná a prekladová literatúra pre deti a mládež na Slovensku.
Literárna kritika o literatúre pre deti a mládež na Slovensku.

Odporúčaná literatúra:

ANTOŇÁK, A., 1998. Sociokultúrna interpretácia umeleckého textu. Prešov: PdF UPJŠ.
 ĎURIŠIN, D., 1985. Teória medziliterárneho procesu. Bratislava.
 HARPAŇ, M., 1994. Teória literatúry. Bratislava.
 HLEBOVÁ, B., 2006. Žánre detskej literatúry v čítaní s porozumením. (Príručka pre rómskeho asistenta učiteľa.) Prešov: PF PU.
 HRABÁK, J., 1977. Úvod do studia literatury. Praha: SPN.
 KOPÁL, J., 1998. Próza a poézia pre mládež. Teória/poetológia. Nitra: Enigma.
 RAKÚS, S., 1995. Poetika prozaického textu. Bratislava.
 SEDLÁK, F., 1995. Úvod do literatúry. Prešov: PdF UPJŠ.
 ŠTRAUS, F., 2005. Príručný slovník literárnovedných termínov. Bratislava.
 VLAŠÍN, Š., 1977. Slovník literární teorie. Praha: SPN.
 WELLE, R., WARREN, A., 1996. Teorie literatury. Olomouc: Votobia.
 ZIMA, P., 1998. Literární estetika. Olomouc: Votobia.
 ŽILKA, T., 1984. Poetický slovník. Bratislava: Tatran.
 BIBIANA, revue o literatúre a umení pre deti a mládež

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
 slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/UDTRL/22</i>	Názov predmetu: <i>Úvod do teórie rómskej literatúry</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent spracuje a prezentuje seminárnu prácu (40 %, maxim. 40 bodov, minim. 21 bodov), skúšku absolvuje v podobe vedomostného písomného testu (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná a dokáže charakterizovať literárnovedné pojmy. Vie charakterizovať ľudovú slovesnosť Rómov, má vedomosti o literárnej genológii (literárnych žánroch rómskeho folklóru a umelej rómskej literatúry). Má vedomosti o ľudových rozprávaniach Rómov (vakeribena), vie o rómskych ľudových rozprávkach, o literárnom vývoji rómskej literatúry na Slovensku. Vie vymenovať a zdôvodniť špecifiká štruktúry rómskeho literárneho textu.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný diferencovať rómske literárne texty autorské a ľudové, dokáže identifikovať špecifiká takýchto textov a spracovať ich do štúdie, príprave na hodinu literárnej výchovy.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je schopný samostatne sa orientovať v základných problémoch literárnej kritiky, je schopný prezentovať poznatky o znakovnej a komunikačnej podstate literárneho diela, dokáže samostatne prezentovať získané poznatky pri didaktickej interpretácii literárneho diela.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Predmet teórie rómskej literatúry a prehľad literárnovedných pojmov.</i> <i>Rómska literatúra, písomníctvo, ľudová slovesnosť Rómov.</i> <i>Literárna genológia (literárne žánre rómskeho folklóru a umelej rómskej literatúry).</i> <i>Ľudové rozprávania Rómov (vakeribena).</i> <i>Rómske ľudové rozprávky – paramisy.</i> <i>Literárny vývoj a periodizácia rómskej literatúry na Slovensku.</i>	

Autorská tvorba vychádzajúca z ľudovej slovesnosti Rómov.

Literárna genológia (literárne žánre rómskeho folklóru a umelej rómskej literatúry).

Rómske literárne dielo ako znak a komunikát, textový a netextový priestor.

Estetická štruktúra rómskeho literárneho diela (tematický, kompozičný a jazykový plán, versológia).

Východiskové pojmy teórie rómskej literatúry pre deti a mládež (intencionalita, vekovosť, detský aspekt).

Genologické špecifiká rómskej literatúry pre deti a mládež (univerzálnosť a špecifickosť, rómska identita a inakosť).

Odporúčaná literatúra:

ANTOŇÁK, A., 1998. Sociokultúrna interpretácia umeleckého textu. Prešov: PdF UPJŠ.

HLEBOVÁ, B., 2006. Žánre detskej literatúry v čítaní s porozumením. (Príručka pre rómskeho asistenta učiteľa.) Prešov: PF PU

HLEBOVÁ, B., 2010. Rómska identita (romipen) v rómskych rozprávkach (paramisa). Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B. a kol., 2011. Rómovia v literatúre pre deti a mládež na Slovensku. Prešov: PF PU.

HLEBOVÁ, B., 2011. Slovník autorov rómskej literatúry pre deti a mládež. Prešov: PF PU.

HRABÁK, J., 1977. Úvod do studia literatury. Praha: SPN.

KOPÁL, J., 1998. Próza a poézia pre mládež. Teória/poetológia. Nitra: Enigma.

RAKÚS, S., 1995. Poetika prozaického textu. Bratislava.

SEDLÁK, F., 1995. Úvod do literatúry. Prešov: PdF UPJŠ.

ŠTRAUS, F., 2005. Príručný slovník literárnovedných termínov. Bratislava.

VLAŠÍN, Š., 1977. Slovník literární teorie. Praha: SPN.

WELLE, R., WARREN, A., 1996. Teorie literatury. Olomouc: Votobia.

ZIMA, P., 1998. Literární estetika. Olomouc: Votobia.

ŽILKA, T., 1984. Poetický slovník. Bratislava: Tatran.

BIBIANA, revue o literatúre a umení pre deti a mládež

Romano nevo lil

Romano džaniben

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinný predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.; Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/VSDE/22</i>	Názov predmetu: <i>Všeobecné dejiny</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>Prednáška/seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-5.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch (20%), pričom sa tolerujú 3 ospravedlnené absencie, ktoré budú nahradené konzultáciami a náhradnou prácou, spracuje a odovzdá jednu seminárnu prácu (40%) a odprezentuje ju na seminári vo forme PP-prezentácie (40%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, bodov, na získanie hodnotenia B najmenej 80%, bodov, na hodnotenie C najmenej 70%, bodov, na hodnotenie D najmenej 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, jej PP-prezentácie a aktivity na seminároch.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent pozná základné témy, koncepty a procesy vo všeobecných dejinách, s dôrazom na dejiny Európy. Vie zaradiť jednotlivé udalosti a procesy svetových dejín. Pozná periodizáciu svetových dejín a vie vymenovať a charakterizovať najvýraznejšie osobnosti svetových dejín.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný zaradiť dôležité historické procesy, udalosti a osobnosti na časovej osi rovnako ako v priestore. Študent je schopný interpretovať ako jednotlivé osobnosti a udalosti ovplyvnili dianie vo svete, ktoré je dodnes badateľné.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent sa orientuje sa a kriticky pracuje so základnou historickou literatúrou. Študent vie samostatne a adekvátne vyhľadávať informácie k historickým procesom v svetových dejinách a je schopný hľadať súvislosti medzi svetovými dejinami a dejinami Rómov.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Prehistórie Európy a staroveké Grécko</i>	

Staroveký Rím
 Byzancia
 Stredoveké kresťanské národy
 Renesancia
 Veľké zámorské objavy a vznik koloniálnych ríš
 Osvietenstvo a revolúcie
 Modernizácia Európy
 Prvá a druhá svetová vojna
 Demokracia a komunizmu v Európe
 Stredná Európa a Slovensko v európskom kontexte

Odporúčaná literatúra:

DĚJINY evropské civilizace. 2003. Zv. I a II. Praha: Paseka.
 KRONIKA ľudstva. 1994. Bratislava: Fortuna Print.
 MÚCSKA, V., a kol., 2006. Dejiny európskeho stredoveku I. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška.
 TEICHOVÁ, A., a kol., 1968. Dějiny středověku I. – II. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
 Le GOFF, J., 1991. Kultura středověké Evropy. Praha: Odeon.
 JOHNSON, P., 1991. Dejiny 20. století. Praha: Rozmluvy.
 HOBBSBAWM, E., 2010. Věk extrémů. Praha: Argo.
 HROCH, M., 2009. Dějiny novověku. Praha: Albra.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/ZASP/22</i>	Názov predmetu: <i>Základy sociálnej práce</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>2</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2.-5.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>1.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie. V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu na vybranú tému (50 % - maxim. 50 bodov). V poslednom týždni výučby budú študenti absolvovať písomný test (50 % - maxim. 50 bodov). Z obidvoch hodnotených častí je potrebné získať minim. 50 %. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a vedomostného testu. Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Po absolvovaní predmetu študent dokáže zadefinovať a vlastnými slovami interpretovať základné pojmy z oblasti sociálnej práce a vzájomné vzťahy medzi nimi. Vie popísať, klasifikovať a stručne charakterizovať základné metódy sociálnej práce. Vie pomenovať etapy sociálnej práce a popísať ich priebeh.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže spracovať a prezentovať seminárnu prácu podľa zadania. Preukazuje zručnosti orientovať sa v základnej sociálnej legislatíve. Vie aplikovať vhodné metódy sociálnej práce v modelových situáciách v závislosti od druhu sociálneho problému a typu klienta.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent dokáže adekvátne reagovať na položené otázky v rámci prezentácie seminárnej práce, viesť a moderovať odbornú diskusiu. Na základe osvojených poznatkov dokáže rozhodovať o vhodných spôsoboch riešenia vybraných sociálnych problémov. U študenta dochádza k hlbšiemu rozvoju empatie a aktívneho počúvania.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Vymedzenie sociálnej práce. Sociálna práca ako veda a praktická činnosť.</i> <i>Predmet a ciele sociálnej práce.</i> <i>Historický vývoj sociálnej práce – stručná charakteristika vývojových období.</i> <i>Paradigmy a teórie sociálnej práce.</i>	

Základná terminológia v sociálnej práci. Sociálna situácia, klient, sociálny problém, sociálny prípad, kvalita života, sociálne fungovanie a ďalšie.

Základná legislatíva v oblasti sociálnej práce.

Metódy sociálnej práce. Klasifikácia metód.

Metódy práce s jednotlivcom, so skupinou (rodinou) a komunitou.

Etapy sociálnej práce s jednotlivcom, skupinou a komunitou.

Inštitucionalizácia sociálnej práce. Štátne, súkromné a mimovládne organizácie v sociálnej oblasti.

Odporúčaná literatúra:

BALOGOVÁ, B. a kol., 2015. *Kompendium sociálnej práce*. Prešov: Akcent Print.

MATOUŠEK, O. a kol., 2003. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál.

TOKÁROVÁ, A. a kol., 2003. *Sociálna práca. Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce*. Prešov: FF PU

ŽIAKOVÁ, E. a kol., 2012. *Sociálna práca. Teoretické východiská a praktické kontexty [online]*. Košice: FF UPJŠ.

LEVICKÁ, J., 2002. *Metódy sociálnej práce [online]*. Dostupné z:

https://svalzbety.files.wordpress.com/2010/11/levicka_metody_socialnej_prace2.pdf

LOVAŠOVÁ, S., 2016. *Sociálna práca: formy, postupy a metódy*. Košice: FF UPJŠ.

MATOUŠEK, O. et al., 2003. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál.

MATOUŠEK, O., 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál.

MÁTEL, A. et al., 2015. *Teória a metódy sociálnej práce I*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce. ISBN 978-80-971445-6-2

Zákon č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský

Poznámky: výberový predmet

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/ZSK/22</i>	Názov predmetu: <i>Záverečná štátna skúška: Rómsky jazyk a literatúra</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>kolokviálna skúška</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 6.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety: <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku I-V; Dialektológia so zameraním na rómsky jazyk; Rómska literatúra v Čechách a na Slovensku; Morfológia so zameraním na rómsky jazyk; Rómovia a rómske reálie v literatúre; Syntax so zameraním na rómsky jazyk; Dejiny Rómov v Československu do roku 1989; Dejiny Rómov v Čechách a na Slovensku po roku 1989; Dejiny Rómov v Európe</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Získanie dostatočného počtu kreditov v bakalárskom stupni štúdia. Odovzdaná bakalárska práca. Štátnu skúšku, v termíne určenom harmonogramom štúdia, môže absolvovať študent, ktorý pri kontrole štúdia vykonanej v poslednom roku štúdia splnil povinnosti stanovené študijným programom (získanie dostatočného počtu kreditov v bakalárskom stupni štúdia v predpisanej štruktúre). Štátna skúška je realizovaná formou kolokvia a študent bude hodnotený klasifikačným stupňom A až FX. Znáмка sa bude započítavať do celkového hodnotenia štátnej skúšky. Stupnica hodnotenia: A – výborne (vynikajúce výsledky: 1), B – veľmi dobre (nadpriemerné výsledky: 1,5), C – dobre (priemerné výsledky: 2), D – uspokojivo (prijateľné výsledky: 2,5), E – dostatočne (výsledky spĺňajú minimálne kritériá: 3), FX – nedostatočne (vyžaduje sa ďalšia práca: 4).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie definovať fonetické a fonologické zákonitosti rómskeho jazyka, vie vysvetliť členenie lexikálnej zásoby rómskeho jazyka, jeho lexikálne jednotky a vzťahy medzi nimi. Pozná teóriu o komplexnej klasifikácii slovných druhov, morfológických kategóriách, gramatických tvaroch, morfédoch. Študent vie opísať a charakterizovať rómsku literatúru, pozná jej najvýznamnejších spisovateľov a diela. Vie popísať prezentovanie Rómov v majoritnej literatúre u nás aj v zahraničí. Študent vie charakterizovať dôležité udalosti a procesy v dejinách Rómov na Slovensku, v Čechách a v Európe. Pozná významné diela a predstaviteľov rómskej hudby, umenia a filmu.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie aplikovať poznatky zo všeobecnej fonetiky na zákonitosti rómskeho jazyka. Študent vie v komunikačnom prejave a v písomnom prejave komunikovať v rómskom jazyku,</i>	

dokáže používať rómsky jazyk v teréne pri komunikácii s ľuďmi, ktorých materinský jazyk je rómsky jazyk, dokáže zaznamenať hovorovú reč a dokáže v rómskom jazyku aj vyjadriť všeobecnejšie témy. Študent vie čítať, spracovať a analyzovať texty rómskych spisovateľov a vie ich zaradiť do širšieho literárneho kontextu.

Kompetencie

Študent vie samostatne pracovať s odbornou literatúrou o rómskej minorite, jazyku, literatúre i realitách. Vie získavať, triediť, analyzovať a využívať získané informácie pri príprave pedagogickej činnosti. Získané informácie a fakty dokáže odborne komunikovať, prezentovať a obhajovať pred žiakmi, odborníkmi i laikmi. Je pripravený na ďalšie celoživotné vzdelávanie. Je schopný plánovať vlastnú pedagogickú a odbornú činnosť, získavať nové vedecké poznatky na rozširovanie vedomostí a vlastný profesijný rast.

Stručná osnova predmetu:

Rómsky jazyk

1. Lingvistika – filológia – gramatika. Predstavitelia rómskeho jazyka.

Komunikácia v rómskom jazyku: Milenna Hubschmannová (dživipen, publikaciji)

2. Štrukturálna charakteristika rómčiny. Pravopis rómčiny. Pravopisné princípy.

Komunikácia v rómskom jazyku: E famiľija (definicija, funkciji, miri fameliĵa)

3. Snahy o štandardizáciu rómskeho jazyka. Rómsky jazyk na Slovensku .

Komunikácia v rómskom jazyku: O bešiben (pro gav the andro foros, vakeriben pal o kher, butoris, sobi)

4. Úvod do problematiky fonetiky a fonológie. Fonetická transkripcia.

Komunikácia v rómskom jazyku: Romane buťa (čirlatune, akanutne, kamudune)

5. Výslovnosť rómskych samohlások, Výslovnosť rómskych spoluhlások. Strata znelosti a aspirácie na konci slov. Viazanie slov, slovosled, intonácia.

Komunikácia v rómskom jazyku: Andre škola (o školi pre Slovensko, buťa andre škola, predmeti, sikhľuvibnaskero sistemas pre Slovensko, miro kamaduno predmetos)

6. Základné termíny lexikálnej sémantiky. Monosémická lexika. Polysémická lexika.

Komunikácia v rómskom jazyku: O dromaripen (dromeskere verdana, čirlatuno the akanutno, miro dromaripen)

7. Derivatológia. Tvorenie slov v rómskom jazyku.

Komunikácia v rómskom jazyku: O chaben the uraviben (romane chabena, miro kamaduno chaben, pijiben, romengero uravibne čirla the adaďives, miro kamaduno uraviben)

8. Dynamika lexikálnej zásoby rómčiny (A. Scala- Romani lexicon).

Komunikácia v rómskom jazyku: Voľno vacht (aktiviti andro voľno vacht, voľno vacht andro beršeskere kotora, mire aktiviti andro voľno vacht)

9. Frazeológia (M. Horňáková).

Komunikácia v rómskom jazyku: Ján Berky Mrenica (dživipen, artikaňi literatura)

10. Morfológia. Slovné druhy v rómskom jazyku. Gramatické kategórie. Skloňovacie vzory.

Komunikácia v rómskom jazyku: O romipen (romane sikhľipena the tradiciji, o inepi andre miri famiľija)

11. Slovesá (slovesné triedy, slovesné kategórie). Nepravidelné slovesá a nepravidelné tvary slovies.

Komunikácia v rómskom jazyku: O nasvaliĵpen- sastĵipen (nasvaliĵpena the sar pes sastaras)

12. Zdrobeniny, funkcia zdobnenín a tvorba zdobnenín. Prechodník.

Komunikácia v rómskom jazyku: O paňa- veša the o dživiri (kherutne dživiri, voľno dživipnaskeri dživiri, miro kamudno dživiros, o draba the o dživiri andro romano dživipen)

13. Morféma. Typy morfém.

Komunikácia v rómskom jazyku: Elena Lacková (dživipnen, artikaňi buťi)

14. Štylistika. Predmet štylistiky. Štýlotvorné činitele.

Komunikácia v rómskom jazyku: O gend'a (artikane the naartikane gend'a, miri kamaduňi gend'i)

15. Klasifikácia štýlov.

Komunikácia v rómskom jazyku: Beršeskere kotora (beršeskere kotora, čhona andro berš, miro kamaduno beršeskero kotor)

16. Syntax- výpovedné akty (nominačná zložka, predikačná zložka).

Komunikácia v rómskom jazyku: Bašaviben (romane lavutara the giloša čirla the adad'ives)

17. Syntax- výpovedné akty a výpovede (obsah, forma, funkcia, kogitačné výpovedné akty, podmienkové výpovedné akty, direktívne podmienkové akty, fatické výpovedné akty, druhy výpovedí).

Komunikácia v rómskom jazyku: Tera Fabianová (dživipen, artikaňi literatúra)

Literatúra

1. Žánrové podoby autorskej tvorby vychádzajúcej z ľudovej slovesnosti Rómov (žánre, tematika, formy). Rómsky folklór v literárnej tvorbe Eleny Lackovej, Dezidera Bangu, Agnesy Horvátovej, Jána Berkyho Mrenicu.

2. Špecifiká identity Rómov (romipen) v rómskych rozprávkach // Dezider Banga (Čierny vlas. Cigánske rozprávky, 1969), Ján Berky -Luborecký (Sny o šťastí, 1994), Elena Lacková (Rómske rozprávky/Romane paramisa, 1992a)//

3. OBRAZY ZO ŽIVOTA RÓMSKÝCH POSTÁV v literárnej tvorbe rómskych a nerómskych autorov na Slovensku v literatúre pre deti a mládež.

4. Špecifiká autobiografickej tvorby rómskych spisovateliek v Európe – (Elena Lacková – Narodila som sa pod šťastnou hviezdou, Philomena Fanz- Žít bez hořkosti, Tera Fabiánová – Ako som chodila do školy, Katarína Taikon – Katici). Žánrové podoby autobiografickej tvorby.

5. Periodizácia rómskej literatúry na Slovensku. Podoby rómskej literatúry – intencionálna a neintencionálna literárna tvorba Rómov.

6. Historické medzníky a osobnosti determinujúce rozvoj rómskej literatúry na Slovensku. Kultúrny zväz občanov rómskej národnosti, Zväz cigánov, rómov na Slovensku, Morave a Čechách, Romano lil (1971), Romano nevo lil (1991), Milena Hubschmannová, Daniela Hivešová Šilanová, Elena Lacková, Anna Koptová

7. Literárna tvorba Rómov po roku 1991- prvé pokusy o slobodnú literárnu tvorbu Rómov. Špecifiká tvorby staršej a strednej generácie rómskych spisovateľov.

8. Periodizácia rómskej literatúry v Európskom priestore.

9. Internacionalizácia rómskej literatúry, rómskej literárnej tvorby. Spoločné znaky a podoby rómskej literárnej tvorby naprieč Európou.

10. Štylistika a obraznosť rómskeho umeleckého textu (figúry, trópy – aj pojmové vymedzenie). Metafora, metonymia, symbol, alegória.

Reálie

1. Indická pravlasť a príchod Rómov do Európy

2. Situácia Rómov v Európe a v Čechách v 15.-18. storočí

3. Situácia Rómov na Slovensku od prvých zmienok až do vlády Márie Terézie

4. Osvietenecké reformy týkajúce sa Rómov na Slovensku a dielo Samuela Augustíni ab Hortis

5. Porovnajme rómsky holokaust v Čechách a na Morave so situáciou na Slovensku

6. Genocída Rómov v Európe počas druhej svetovej vojny

7. Situácia Rómov v Československu (1918-1939, 1945-1989)
8. Situácia Rómov na Slovensku po roku 1989
9. Elena Lacková ako aktivistka a spisovateľka v historických súvislostiach
10. Rómisti a rómistika v Čechách a na Slovensku
11. Rómski hudobníci – postavenie v spoločnosti v minulosti a dnes
12. Rómski kováči – postavenie v spoločnosti v minulosti a dnes
13. Spôsoby obživy Rómov v minulosti
14. Tradičné jedlá Rómov
15. Strava u Rómov – spôsoby získavania a prípravy
16. Formy bývania Rómov v minulosti a dnes

Odporúčaná literatúra:

AUGUSTINI ab Hortis, S., 1995. *Cigáni v Uhorsku 1775 / Zigeuner in Ungarn 1775*. Bratislava: Štúdio -d-.

ČERVENKA, J., 1997-2000. *Pal e romaňi čhib /O jazyce. Amaro gendalos*

DANIEL, B., 1994. *Dějiny Romů*. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého.

FACTSHEETS on Roma History. Project Education of Roma Children in Europe. Council of Europe. Dostupné na <https://www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/roma-history-factsheets>.

FOTTA, M., a VAGAČOVÁ, I., 2006. *Rómovia a druhá svetová vojna: Čítanka*. Bratislava: Nadácia Milana Šimečku.

FRASER, A., 2002. *Cikáni*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

GAŠPAROVÁ, E., KOPTOVÁ, A., a LUKÁČOVÁ, I., 2007. *Romaňi čhib – učebnica rómskeho jazyka*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

HANCOCK, I., 2001. *Země utrpení*. Praha: Signeta.

HANCOCK, I., 2005. *My rómsky národ: Ame sam e Rromane džene*. Bratislava: Petrus

HANZAL, J., 2004. *Cikáni na Moravě v 15. až 18. století: Dějiny etnika na okraji společnosti*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny.

HIML, P., 2007. *Zrození vagabunda: Neusedlí lidé v Čechách 17. a 18. století*. Praha: Argo.

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku: Historicko-etnografický náčrt*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

HORVÁTHOVÁ, J., a kol. 2021. *...to jsou těžké vzpomínky: vzpomínky Romů a Sintů na život před válkou a v protektorátu*. I. sv. Brno: Větrné mlýny.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1972. *Základy romštiny*. Praha: Academia.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 2002. *Šaj pes dovakeras*. Olomouc: Univerzita Palackého.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 2005. *Po Židoch Cigáni: Svědectví Romů ze Slovenska 1939-1945*. Praha: Triáda.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., ŠEBKOVÁ, H., a ŽIGOVÁ, A., 1991. *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

JUROVÁ, A., 1993. *Vývoj rómskej problematiky na Slovensku po roku 1945*. Bratislava: Goldpress publishers.

JUROVÁ, A., 1999. *Pokus o pohľad na niektoré problémy vývoja Rómov na Slovensku v 90. rokoch*. In: *Človek a spoločnosť* roč. 2, č. 3.

Kolektiv, 2006. *Pravidlá rómskeho pravopisu*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.

LACKOVÁ, E., 1997/2002/2010. *Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou*. Praha: Triáda.

LÍPA, J. 1963. *Příručka cikánštiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

LÍPA, J. 1965. *Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém*. Praha: Academia.

MANN, A., B., 2000. *Rómsky dejepis*. Bratislava: Kalligram.

MATRAS, Y., 2002. *Romani: A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

NEČAS, C., 2005. *Romové na Moravě a ve Slezsku (1740-1945)*. Brno: Matice moravská.

NEČAS, C., 1999. *Holocaust českých Romů*. Praha: Prostor.

NEČAS, C., 1994. *Českoslovenští Romové v letech 1938-1945*. Brno: Masarykova univerzita.

NEČAS, C., 1993. *Romové v České republice včera a dnes*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého.

OKELY, J., 1983. *The Traveller-Gypsies*. Cambridge: Cambridge University Press.

PAVELČÍKOVÁ, N., 2004. *Romové v českých zemích v letech 1945-1989*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR.

PODOLINSKÁ, T., a HRUSTIČ T., (ed.), 2015. *Čierno-biele svety: Rómovia v majoritnej spoločnosti na Slovensku*. Bratislava: VEDA.

ROMOVÉ v České republice 1945-1998. 1999. Praha: Socioklub.

SADÍLKOVÁ, H., SLAČKA, D., a ZÁVODSKÁ, M., 2018. *Aby bylo s námi počítáno: Spoločensko-politická angažovanosť Romů a snahy o založení romské organizace v poválečném Československu*. Brno: Muzeum romské kultury.

SAUL, N., a TEBBUTT, S. (eds.), 2004. *The role of the Romanies*. Liverpool: Liverpool University Press.

Slovenský národopis, 1988, ročník 36, číslo 1.

STEWART, M., 2005. *Čas Cikánů*. Brno: Barrister & Principal.

ŠEBKOVÁ, H., a ŽLNAYOVÁ, E., 1999. *Romaňi čhib – Učebnice slovenské romštiny*. Praha: Fortuna.

ŠEBKOVÁ, H., a ŽLNAYOVÁ, E., 1998. *Nástin mluvnice slovenské romštiny (pro pedagogické účely)*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

VAŠEČKA, M., 2003. *Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava, IVO.

Periodiká

Romani Studies; Romano džaniben; Bulletin Muzea romské kultury; Etudes Tsigane; Lacio Drom; Roma; Anthropological Linguistics; Český lid; Slovenský národopis; Sociologický časopis; Slovo a slovesnosť aj.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rómsky, slovenský, český

Poznámky: predmet štátnej skúšky

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
A	B	C	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: Doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.; Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.; Mgr. Lucia Segľová, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová; Mgr. Jana Gáborová Kroková

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2021

Schválil: *Doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D.; Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.;*